

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra politologie a evropských studií

Kristýna Slouková

**Současná role afroamerické komunity v USA a přístup Baracka
H. Obamy k rasové politice**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Ivana Častulíková

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem tuto závěrečnou bakalářskou práci vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 28. 4. 2016

.....

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Ivaně Častulíkové za její metodické, odborné vedení a veškerý čas, který mi věnovala a bez jejíž pomoci a cenných rad by tato práce nemohla vzniknout.

Obsah

Úvod.....	5
1. Teoretické vymezení rasy a rasismu	10
2. Vývoj rasové politiky v dějinách USA	14
2.1 Vznik rasové politiky od nezávislosti USA.....	14
2.2 Vývoj rasové politiky v USA do 50. let 20. století	15
2.3. Vývoj rasové politiky v USA od 60. let 20. století	17
3. Rasová politika v USA za vlády Baracka H. Obamy	20
3. 1 Obamův přístup k rasové politice během prezidentských volebních kampaní a struktura jeho voličské základny.....	21
3. 2 Zvolení Obamy do úřadu prezidenta USA a jeho přístup k rasové politice	23
3. 3 Současné výzvy afroamerické komunity a přístup Baracka H. Obamy k vybraným případům rasové diskriminace	26
3. 4 Analýza „postrasové společnosti“ v USA z pohledu expertů	32
Závěr	36
Abstrakt.....	38
Abstract.....	38
Literatura	39

Úvod

Afroameričané jsou potomky afrických otroků přivezených Angličany na území Severní Ameriky. Od vzniku Spojených států amerických (dále jen USA) vytváří tato subkultura etnickou minoritu zaujímající významnou roli v průběhu celé americké historie. Postavení afroamerické komunity je zmíněno v Deklaraci nezávislosti i Ústavě USA, ale také stálo za stěžejními událostmi amerických dějiny. Mezi takové události patří například i občanská válka. V polovině 20. století přišla největší vlna protestů za rovná občanská práva, která vyústila v kroky, jenž zajistily, že je dnes rasismus považován za vyřešený a ukončený. (Pollard, O'Hare 1999: 5–7) Přestože je dnes afroamerická diskriminace na území USA nezákonná, afroamerická komunita se stále potýká s nerovným zacházením převážně v oblasti trestního soudnictví, ale také v rámci vzdělávání, pracovních příležitostí a jiných, což má vliv i na výrazně nižší životní úroveň.

Tato práce se zabývá aktuální pozicí afroamerické minority v USA. Experti se touto otázkou zabývají mj. v oblastech sociologie, politologie i práv. Mezioborové téma se diskutuje o to intenzivněji se vstupem Baracka H. Obamy¹ do Bílého domu. Řada expertů se domnívá, že právě zvolením afroamerického prezidenta končí historie rasových problémů v USA. Cílem práce však je předložit argumenty expertů na danou problematiku a nastínění jejich přístupů na české akademické půdě, kde toto téma prozatím patří mezi marginální. Z metodologického hlediska je práce případovou studií zabývající se současnou rasovou politikou v USA v souvislosti s nástupem Obamy do úřadu prezidenta a také aktuálními nepokoji ve vybraných amerických městech². Hlavní výzkumnou otázkou textu je, *zda lze po zvolení Baracka H. Obamy považovat Spojené státy americké za tzv. postrasové³?* Přičemž se snaží prokázat hypotézu, že *v současnosti nelze podle odborníků považovat Spojené státy americké za tzv. postrasovou zemi.*

¹ Barack H. Obama je v současnosti 44. prezidentem USA. Vystudoval práva na Harvardské univerzitě, kde zastával post prvního afroamerického šéfredaktora *Harvard Law Review*. Prezidentem byl zvolen 4. listopadu 2008 a svůj mandát obnovil i v následujících volbách v roce 2012 (whitehouse.gov 2016 a) Více o Obamovi viz (Remnick 2011), (DuBois 2013).

² Afroamerické protesty otřásly především městy Ferguson v srpnu roku 2014 a městem Baltimore v dubnu roku 2015.

³ Tento pojem je používám jako překlad z anglického „post-racial.“

Aby byla zodpovězena výzkumná otázka, je práce rozdělena do tří hlavních kapitol. První kapitola představuje teoretický rámec studie, v níž bude definován

koncept rasy a rasismu z biologického, sociologického, ale především z politologického hlediska. Mezi významné odborníky zabývající se rasou a její problematikou spadá Ellis Cachmore či John Downing a Charles Husband. Vzhledem k tomu, že je rasová diskriminace často diskutovaným tématem, existuje dnes řada přístupů, které práce nemohla postihnout. Nejaktuálněji se jedná např. o strukturální rasismus či institucionální rasismus, za nimiž stojí autoři Andrew Grand-Thomas and John Powell⁴. Na druhou stranu však neexistuje ucelená teorie, která by pokryla veškeré aspekty, které s sebou problematika rasy přináší. Autorka se proto rozhodla nahlížet na rasu z pohledu sociálního konstruktivismu, který patří k uznávanému teoretickému proudu v mezinárodních vztazích, jenž tvrdí, že rasa je pouze společenský konstrukt vytvořený lidským vědomím. Dále čerpala ze závěrů rasového kolonialismu Marka Ledwidge, jenž vnímá americkou většinovou společnost jako privilegovanou, podobně jako tomu bylo ve vztahu kolonizátora a kolonizované země. A v neposlední řadě využívá názorů z historicky ukotveného konceptu Kritické teorie rasy (dále jen CRT) ze 70. let 20. století, že je rasové nerovnosti nevědomě využíváno v každodenním životě, kvůli jejímu společensko-historickému ukotvení.

Následující, druhá kapitola krátce předestírá historickou perspektivu rasové politiky v USA a je řazena jako základní pilíř do problematiky rasy a objasnění vzorců, na kterou navazuje současný stav. Tato kapitola se skládá ze tří hlavních, historických mezníků v řešení rasové otázky. První podkapitola popisuje období od vzniku USA, od zakládajících amerických dokumentů až po Americkou občanskou válku, která přispěla k velké změně v otázce otrokářství. Druhá podkapitola zaznamenává měnící se situaci černošského postavení po Občanské válce a zrušení otroctví, zavedení separační zákonů Jima Crowa dělící společnost na bělošskou a černošskou komunitu až k počátkům občanského hnutí v 50. letech 20. století bojujícího za rovná práva. Poslední podkapitola se zabývá obdobím od 60. let 20. století, které hrálo důležitou roli. V této době se o práva Afroameričanů zasloužili mj. Martin Luther King v čele Občanského hnutí, dále také prezident John F. Kennedy a Lyndon B. Johnson, jenž přispěli k přijetí Zákonu o občanských právech. Podkapitola je zakončena událostmi,

⁴ Více o teoretických přístupech strukturálního rasismu a institucionálního rasismu viz (Grant-Thomas, Powell in Grant-Thomas, Orfield 2009: 118–142).

kteřé na počátku nového tisíciletí opět roznítily debatu nad postavením afroamerické komunity v USA.

V pořadí třetí kapitola má za cíl analyzovat současnou rasovou politiku USA a přístup administrativy Baracka H. Obamy k problematice. První podkapitola se zaměřuje na předvolební kampaně Baracka Obamy na post prezidenta v roce 2008 a 2012 z hlediska jeho přístupu k rasovým tématům. Kapitola zachycuje poměrně výraznou shodu předních expertů na absenci témat týkající se rasové problematiky ze strany Obamova volebního týmu. V neposlední řadě se zabývá také analýzou jeho volební podpory podle rasové příslušnosti v obou volebních soubojích, jež zaznamenává výraznou rozdílnost a poukazuje na přetrvávající problémy v americké společnosti.

Druhá podkapitola zkoumá očekávání a reálnou změnu v rasové problematice, kterou od vstupu Obamy, prvního afroamerického prezidenta, očekávala americká společnost včele s afroamerickou komunitou, a to z pohledu odborníků. Jejich ideje se dělí na ty, které očekávají pozitivní změny v rasové diskriminaci. Názory těchto expertů předpokládají, že afroamerický prezident změní pohled na černošskou komunitu a napomůže ke snížení její diskriminace. Naopak druhá skupina autorů tvrdí, že osobnost Obamy nebude mít vliv na postavení afroamerické komunity, protože je volební období krátká doba pro utváření změn, či například nebude podporován bělošskou většinou ve vládě.

Třetí podkapitola analyzuje současné postavení afroamerické komunity na třech případech, které patří k aktuálně nejvíce diskutovaným s otázkou rasové nerovnosti. Vybranými událostmi jsou: smrt mladého Afroameričana Trayvona Martina, která zajistila přelom v Obamově rasové politice tím, že jeho administrativa přišla s prvními kroky snažícími se snížit nerovné postavení. Na případ Martina vs. Zimmerman navazuje v práci studie o nepokojích, které vyvstaly po úmrtím afroamerického mladíka Michaela Browna, což donutilo Obamovu vládu přijít s novým programem v řešení diskriminačních problémů. Posledním vybraným případem práce je aktuálně nejvíce debatovaná smrt 25 letého Afroameričana, Freddieho Graye, který zemřel v dubnu roku 2015. Poslední část práce se analyzuje současnou rasovou situaci v USA z teoretického hlediska. Práce využije závěrů z teoretické kapitoly, aby z pohledu odborníků i předložených argumentů potvrdila vymezenou hypotézu.

Tématem rasové diskriminace USA i celkově se zabývá mnoho autorů. Tato otázka je vyhledávána jak biology, sociology, tak politology, neboť ovlivňuje společnost ve všech aspektech. V sociologii je rasa zkoumána jako konstrukt společnosti vymezený určitou skupinou osob, mnohdy je charakterizován určitými společnými znaky, které udávají společenské postavení. Naopak v rámci biologie mnoho expertů pojem rasa vyvrací, a jeho existenci přisuzují právě jen sociálnímu prostředí. Z hlediska politologie je rasa vnímána jako hybatel politických zájmů. V historii nejen USA ale i dalších multikulturních zemí světa je rasismus jedním z důležitých faktorů ovlivňujících politické chody států. (Shah 2010)

Základní teoretické koncepty, s nimiž je v tomto textu pracováno, jsou v literatuře velmi široce zpracovány. Pro pochopení role rasy uvnitř společnosti byli v práci zmíněni experti z oboru sociologie, mezi které patří například Ellis Cashmore a jeho kniha *Dictionary of Race and Ethnic Relation*, ve které důkladně popisuje vznik pojmu rasa a rasismus a dále jejich vývoj až po současnost. Mezi politology zabývající se rasovou otázkou se řadí Mark Ledwidge s knihou *Race and US Foreign Policy: The African-American Foreign Affairs Network*. Sociální konstruktivismus je v práci vysvětlen například autorem práce *Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics* Emanuele Adlerem. S dalším vybraným konceptem zabývajícím se rasovou diskriminací tzv. *rasovým* kolonialismem přišel Mark Ledwidge v knize *Race and US Foreign Policy: The African-American Foreign Affairs Network*. V řadě teoretických přístupů se jako poslední nachází CRT, jež je vysvětlena Duncan Kennedym a Karlem E. Klarem v práci *A Bibliograph of Critical legal Studies*.

Kapitola druhá čerpá z historických prací a primárních zdrojů. Například John Wood Sweet, autor článku *Colonialism and Race in America*, popisuje USA v období, kdy jejich území bylo kontrolovanými koloniemi. V práci jsou využity i základní prameny Americká ústava či Deklarace nezávislosti. Historické události jsou propojeny v díle *Outline of U.S. History*, popřípadě pomocí článků pojících se s tehdejšími případy, mezi které se například řadí *Separate but Equal-The Doctrine of Plessy v. Ferguson* od Harryho E. Grovese. Pro vysvětlení významných událostí v rasové otázce z pozic bývalých amerických prezidentů práce čerpá ze stránek Bílého domu.

Mezi literaturu využitou pro analýzu přístupů administrativy Baracka Obamy k rasové otázce, patří kniha od Randalla Kennedyho s názvem *The Persistence of the*

Colore line, která podrobně popisuje postavení Baracka Obamy k černošské problematice v předvolebních kampaních a v průběhu vykonávání úřadu. Stejnému tématu se věnuje i práce Terryho Smitha, autora knihy *Barack Obama, Post-Racialism, and the New Politics of Triangulation*. Postavením afroamerické komunity v USA se v současnosti zabývají politologové Frederick C. Harris a John Hopkins University v článku *Racial Inequality after Racism How Institutions Hold Back African Americans*, kteří zaujmají kritický vztah k Obamově roli v afroamerické otázce. Podobné postoje k Obamově rasové politice vyjadřuje i Alexander Michelleová v díle *The New Jim Crow*, které se podle The New York Times řadí mezi jedny z nejvýznamnějších knih 21. století zabývajících se postavením černošské komunity v USA. (Schuessler 2012) Je čerpáno také z archívů mezinárodních akademických recenzovaných periodik, mezi něž se řadí například Foreign Affairs, Phylon, či Journal of Black Studies dostupných z katalogu JSTOR. Dalšími zdroji v práci se staly články a zprávy, jež nejlépe reflektují aktuální situaci. Mezi takové patří příspěvky z The New York Times, The Washington Post, zpravodajství CCN a BBC i průběžné vyjádření Bílého domu a další.

1. Teoretické vymezení rasy a rasismu

Základní definice rasy, podle Cambridgeského slovníku je: „*Skupina lidí s podobnými fyzickými vlastnostmi, které jsou považovány za náležící ke stejnému typu.*“ (dictionary.cambridge.org, 8. 2. 2016) Profesor sociologie Ellis Cashmore ve své knize *Dictionary of Race and Ethnic Relation*, definuje rasu jako „*Skupinu nebo kategorii osob spojených společným původem.*“ (Cashmore 1996: 354) Pojem vzniká na počátku 16. století v Anglii a až do počátků 19. století byl primárně používán k odkazování na společné vlastnosti a sdílení společného původu. Následně však tento koncept získává více významů a to především kvůli tomu, v jakých souvislostech byl používán, například ve spojitosti s národností, etnicitou, společenskou třídou, čímž se stává zdrojem pěstování skupinové identity. (Cashmore 1996: 333) „*Změny ve způsobu užití slova rasa reflektovaly změny v chápání fyzických a kulturních odlišností. (...) V každém případě, dominantní význam slova rasa se pojí s původem*“ (Cashmore 1996: 333) Podle Cashmora dnes přetrvává význam rasy označující druhy dle fyzické konstrukce a duševní schopností, které nazývá jako „*vědecký rasismus*“. (Cashmore 1996: 333)

Mark Ledwidge vyučující na Katedře mezinárodní politiky na London City University (City.ac.uk 2016) nebo také na katedře humanitních studií na Canterbury Christ Church University (canterbury.ac.uk 5. 3. 2016), ve své knize *Race and US Foreign Policy: The African-American Foreign Affairs Network* definuje rasu jako „*sociopolitický a ekonomický konstrukt, který zachoval hierarchické mocenské vztahy založené na evropské a euro-americké hegemonii. Honba za mocí a určitými zdroji vedla k vytvoření rasy a rasismu, který byl používán k vytvoření hierarchické barevné linie doma i v zahraničí.*“ (Ledwidge 2012: 19) Rasismus slouží jako nástroj k udržení hegemonie euroamerické dominance. (Ledwidge 2012: 19) V knize *Race, Racism and Social Work* editovanou Michaelem Lavalettem a Laurou Penkethovou z Liverpoolské Hope university je rasa definovaná jako „*sociální konstrukt, který není vědecky ověřen. Věda o genetice prokázala, že existuje více statisticky významných genetických rozmanitostí v rámci skupin obyvatelstva než mezi těmito skupinami, a že fyziologické rozdíly spojené s „rasou“ nemají žádný větší význam než barvu vlasů či očí. Nicméně, většina lidí si myslí, že existují „rasy“, které se staly konceptem formování diskriminace*

a znevýhodnění.“ (Lavalette, Penketh 2014: 9) S tímto tvrzením souhlasí i John Downing a Charles Husband a to tak, že rasu se pokládají za sociálně vykonstruovanou kategorii, která se stala charakterem lidské identity a pomůckou pro třídění lidí. Avšak samotná rasa je založena na klamu, neboť není vědecky dokázána a vyrýsovala se pouze s politických tlaků bez biologických důkazů. (Downing, Husband 2005: 16 – 17) V knize *A Companion to Racial and Ethnic Studies* od jednoho z editorů Davida Theo Goldberga⁵ vedoucího Humanities Research Institute Kalifornské univerzity (uchri.org, 15. 2. 2016), ve spolupráci s Johnem Solomosem, vedoucího Katedry sociologie univerzity ve Warwick (warwick.ac.uk 2016), experti podobně argumentují, že rasa není přirozenou kategorií, ale přesto je reprezentována, jako by byla. V mnoha případech je rasa či etnický původ stavěn do poměru s národem, jakož to představitelem komunity. (Goldberg, Solomos 2002: 17)

Sociální konstruktivismus představuje teoretický přístup, který tvrdí, že svět je tvořen tvary, které jsou formovány lidskou činností a interakcí. Tyto konstrukce jsou vytvořeny lidským vědomím a následně rozptýleny a konsolidovány do hromadného lidského chápání. Stávají se pro společnosti samozřejmostí. (Adler 1997: 322) Tyto tvary byly uvnitř společnosti budované v průběhu času. Sociální konstruktivismus se snaží propojit institucionální strukturu s identitou. Ve společnosti tvoří komunita konstrukci, kterou charakterizuje nejenom jazyk, ale i vzdělání, kultura, společná identitou, zájmy a hodnotami či normy. Tyto konstrukce jsou předávány z generace na generaci v procesu učení v daném sociálním prostředí. Struktura také určuje postavení jejich členů ve společnosti v mnoha případech i příležitosti, které jsou této skupině poskytnuty. (Griffiths, Roach, Solomon 2009: 123)

Rasismus, jenž definoval Andrew Heywood, zkušený vyučující například na Croydon College, také zkoušející A-levlu pro vládu a politiku, dnes autor na volné noze (Andrewheywood.co.uk 2016), ve své knize *Politologie* vymezuje tento koncept jako takový, pod který *„lze podřadit všechny názory a doktríny, které z toho, že lidstvo se dělí na biologicky se odlišující rasy, vyvozují politické nebo sociální závěry. Rasistické teorie se tedy opírají o dva předpoklady. Za první, genetické rozdíly ospravedlňují,*

⁵ Práce Davida. T. Goldberga jsou orientovány na otázky politických teorií, rasy, rasismus, etiky, práva a společnosti, kritické teorie (např. Kritická teorie ras) a jiné. V současné době také vede výzkum v oblasti digitálních medií. (uchri.org, 2016)

zachází-li se s lidstvem jako se souborem ras. Za druhé, kulturní, intelektuální a morální rozdíly v rámci lidstva vyplývají z těchto zásadnějších rozdílů genetických. Politicky se rasismus projevuje voláním po rasové segregaci a doktrínami o lepší a horší „krevi“.“ (Heywood 2004: 138) Ellis Cashmore definuje rasismus tak, že dle něj potlačuje rovný přístup určité skupiny ke zdrojům, službám, je jí odepírána spravedlnost v institucionálních oblastech jako je vzdělání, politická účast a podobně. Proto se v posledních letech lze setkat také s pojmem „institucionální rasismus“, který udržuje negativní smýšlení o určité skupině. Členové této skupiny, jsou odsuzováni jen podle své příslušnosti, která se mylně domnívá, že má rasový podklad, bez ohledu na jejich schopnosti a zásluhy. (Cashmore 1996: 345)

Vybraným konceptem zabývající se rasovou diskriminací je tzv. *rasový kolonialismus*, s ním přišel Mark Ledwidge. Tato teorie tvrdí, že bílý rasismus je ústřední charakteristikou americké společnosti, která určuje sílu Afroameričanů vůči bílé americké společnosti. Rasová dominance usnadnila bílým obyvatelům institucionální kontrolu nad rozhodovacím aparátem, který obecně prosazuje a chrání bílé zájmy. Dle této teorie byli Afroameričané politicky a ekonomicky kolonizováni bílými, což mělo za následek velké sociální a ekonomické nerovnosti. Jednoduše lze tento vztah popsat jako vztah mezi závislým územím (kolonií), ekonomicky závislým subjektem, a jeho řídicím územím (kolonizátorem), elitním subjektem. (Ledwidge 2012: 20–21)

Další teorií zabývající se rasou a rasovou segregací v USA je Kritická rasová teorie⁶ (dále jen CRT), což je kritická teorie společnosti, kultury na křižovatce rasy, moci a etnické příslušnosti. Je spojována s otázkou rovnosti etnických odlišností. Podle UCLA School of Public Affairs CRT potvrzuje, že existují mocenské struktury založené na bílém privilegiu a bělošské nadřazenosti, která zachovává marginalizaci rasového původu. Rasismus však nemusí existovat vědomě, ale může jít o tzv. institucionální rasismus⁷, který je zakořeněn v kultuře a institucích. CRT tvrdí že samotný zákon je

⁶ Anglický název *Critical Race Theory* (spacrs.wordpress.com 2016)

⁷ Camara Phyllis Jones definuje institucionalizovaný rasismus jako strukturu politiky, normy a postupy vyplývající z odlišného přístupu ke zboží, příležitostem a službám podle rasy. Institucionalizovaný rasismus je normativní pojem, někdy legalizovaný a často vnímán, jako dědičná výhoda. Byl včleněn do institucí a zakotven, tak že nemusí být identifikován, jako pachatel. (Phyllis 2002)

barvoslepý, avšak až liberalismus a meritokracie jsou prostředky pro plnění vlastních zájmů, moci a privilegií. (spacrs.wordpress.com 23. 2. 2016)

CRT vychází z Kritických právních studií⁸ (dále jen CLS) a lidských práv, jedná se právní teorii skupiny levicových učenců, která se zformovala počátkem 70. let 20. století v USA. Toto hnutí bylo autory považováno za „*první hnutí v právní teorii a právním vědě*“. (Hunt 1986: 1–45) Vizí CLS je vytvoření společnosti z osobností zbavených svých skrytých zájmů a třídní nadvlády. Jejich snahy vedly k vytvoření kořene západních liberálních institucí, rovnostářské a demokratické společnosti a destabilizaci nerovnoprávného zákonného myšlení. (Kennedy, Klare 1984: 461–462) Mezi významné vědce zabývající se CRT patří Agela P. Harrisová působící na právnické fakultě na UC Davis School, která se široce angažuje v oblastní kritických právních teorií a zkoumá, jak zákony posilují podřízenost rasy, ale i pohlaví, sexuality, třídy a dalších dimenzí lidské identity. (law.ucdavis.edu, 22. 2. 2016) A. P. Harris popisuje CRT jako závazek k odstranění rasismu skrze zdravý rozum s tradicí občanských práv. Důležitým prostředkem k odstranění těchto rozdílů se pro ni stává samotné konstruování práva, protože radikálně kritizujícím indikátorem ovlivňující marginalizace rasy se pro ni i jiné autory teorie stal právě zákon samotný. (Harris 1994: 742 – 785)

⁸ Anglický název *Critical Legal Studies* (Hunt 1986: 1–45)

2. Vývoj rasové politiky v dějinách USA

Americký rasismus se začal formovat již v počátcích osidlování této krajiny a projevoval se diskriminačními zákony, sociálními praktikami a násilným chováním proti určité skupině obyvatel. S příchodem Evropanů na americké území se objevují projevy rasismus proti původním obyvatelům tohoto území (Native Americans), kteří byli považováni za domorodce, jež bylo potřeba civilizovat, což vedlo k masovým vraždám, ukradeným pozemkům a snaze vymýtit indiánskou kulturu. Americký rasismus se v průběhu 17. století doplnil o diskriminaci vůči afroamerickému obyvatelstvu, které se na toto území dostalo za účelem otrokářské práce. Proti svobodným Afroameričanům byly zřízeny tzv. diskriminační zákony, i když bylo otroctví během 19. století zrušeno a diskriminační zákony byly zakázány v druhé polovině 20. století, rasismus uvnitř americké společnosti přetrvává dál. (Siddiqui 2005)

2.1 Vznik rasové politiky od nezávislosti USA

Většina černošských obyvatel je potomky zajatých Afričanů, kteří sloužili jako levná pracovní síla na plantážích či v podnicích. Tato pracovní síla po roce 1700 tvořila 10 % obyvatelstva amerických kolonií. (Salajka 1967) Na počátku 19. století se země začala dělit na dvě poloviny, na jihu to byla část zemědělská, která byla závislá na otrokářské práci, v severní části země se tvořila oblast městská, industriální, kde otroci získali více privilegií například nízký plat, avšak jejich postavení oproti bílé rase bylo nesrovnatelné. (Sweet 2007) Toto postavení se nezměnilo ani po vyhlášení americké nezávislosti⁹ v roce 1776, ačkoli Deklarace nezávislosti hlásala: „*Pokládáme za samozřejmé pravdy, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni, že jsou obdařeni svým stvořitelem určitými nezcizitelnými právy, že mezi tato práva náleží život, svoboda a sledování osobního štěstí.*“ (archiv.gov 2016 a) Ústava počet „všech lidí“ snížila o „ostatní osoby“ tedy otroky, kteří již tyto práva neměli (archiv.gov 2016 b), což v rámci Deklarace nezávislosti i americké ústavy tvoří paradox, neboť oba tyto

⁹ Deklarace nezávislosti je dílo Thomase Jeffersona ve spolupráci s Johnem Adamsem a Benjaminem Franklinem, které vzniklo pro osamostatnění amerických kolonií, viz (history.com 2016 a), (heritage.org 2016), (history.state.gov 2016).

dokumenty se měli stát nositeli svobody a rovnosti. (Wiencek 2012) Přestože byl Thomas Jefferson¹⁰ zastáncem svobody pro všechny obyvatele a zavrhoval otroctví, jeho radiální názory se mu nepodařilo prosadit. (Stanton 2008)

Při vzniku USA se předpokládalo, že otázka otroctví bude v rozsahu 20 let vyřešena. Avšak kompromis přišel až o několik desítek let později v roce 1850, když gradovaly spory mezi otrokářským jihem a industriálním severem, který žádal zákaz otrokářství. Kongres implicitně uznal kompetenci teritorií v rozhodování v otázce otroctví. Tento kompromis ale unii nespojil, zdůraznil jen rozdílnou povahu vůči jednání s černošskými obyvateli (Heideking, Mauch 2012: 135–136), proto lze považovat otroctví za jeden z hlavních kořenů americké občanské války. Když byl v roce 1861 zvolen americkým prezidentem Abraham Lincoln¹¹, zastáncem zrušení otrokářství, situace vyústila v Občanskou válku.¹² (whitehouse.gov 2016 b)

Po čtyřletém boji severu proti jihu v občanské válce mezi lety 1861 až 1865 se jih vzdal a ještě téhož roku vznikl na základě the Emancipation Proclamation¹³ z roku 1863 (whitehouse.gov 2016 b), 13. dodatek k americké ústavě který zrušil otrokářství v plném rozsahu. Následovaly ještě dva dodatky, které společně tvořily tzv. tři rekonstrukční dodatky. V pořadí 14. dodatek zajistil ústavní ochranu k dodržování lidských práv a svobod a 15. garantoval volební právo všem mužům narozeným na území USA bez ohledu na rasu a barvu pleti. (senate.gov 2016)

2.2 Vývoj rasové politiky v USA do 50. let 20. století

Výsledek Americké občanské války přinesl velké změny v rasové otázce, a to hlavně zrušením otroctví, avšak neznamenalo to ukončení rasové diskriminace afroamerického obyvatelstva. Období konce druhé poloviny 19. století se vykazuje

¹⁰ Thomas Jefferson se stal třetím americkým prezidentem mezi lety 1801 až 1809 a byl hlavním autorem Deklarace nezávislosti (1776). (whitehouse.gov 2016 c) Více o T. Jeffersonovi viz (Meacham 2012), (Bernstein 2003).

¹¹ Abraham Lincoln se narodil v roce 1806 a byl zavražděn v roce 1865. Stal se 16. prezidentem USA a i přes své krátké funkční období je považován za jednoho z nejúspěšnějších amerických prezidentů. (whitehouse.gov 2016 b) Více o A. Lincolnovi viz (White 2010), (Burlingame, 2013)

¹² Více o Americké občanské válce viz (McPherson 2003), (Hyslop, Kagan, Andrews 2009)

¹³ The Emancipation Proclamation byla vydána 1. ledna 1863 a deklarovala úplné osvobození otroků v rámci federace. (Archives.gov 2016 c)

legální diskriminací, se kterou přichází tzv. „Zákony Jima Crowa“¹⁴, jejichž cílem bylo zajistit striktní rozdělení dvou odlišných amerických etnik, což se také promítlo do všech sfér sociálního života. (Tindall, Shi 2007: 714–718) Tato segregace uvnitř americké společnosti přetrvala obě světové války. Požadavky na rovnocenná občanská práva začaly vzrůstat po druhé světové válce, mj. s přijetím Jackieho Robinsona, prvního afroamerického hráče baseballové ligy, mezi členy Brooklyn Dodgers. (Outline of U.S. History: 271–272)

V roce 1946 byl prezidentem H. S. Trumanem jmenován výbor pro občanská práva, který měl vyřešit problémy diskriminace. Tento výbor doporučil řadu vládních opatření, které měly zaručit stejná práva pro všechny obyvatele USA. H. S. Truman poslal do Kongresu deseti bodový program, který však byl jihoamerickými demokraty zablokován. Tak se prezident snažil zrušit segregaci alespoň skrze federální zaměstnavatele či ozbrojené složky moci. (Outline of U.S. History: 271–272) V jižních státech Afroameričané nedisponovali základními politickými ani občanskými právy. Navrhnout řešení se pokusila *The National Association for the Advancement of Colored People* (NAACP) a to skrze vyvrácení doktríny „*separate but equal*“, která byla uznána v souladu s Americkou ústavu rámci procesu *Plessy versus Ferguson*¹⁵ v roce 1896. (Groves 1951) V roce 1954 Nejvyšší soud určil v dalším velmi slavném procesu *Brown vs. Board of Education*¹⁶, že není možné, aby se tato doktrína nadále dodržovala na veřejných školách. (Outline of U.S. History: 272) Zásadním mezníkem vedoucím ke hnutí za lidská práva patří i případ Rosy Parksové¹⁷ z Montgomery v Alabamě společně s autobusovým bojkotem dopravy, což patří k významným faktorům, jež započaly další významné události v čele s Martinem Lutherem Kingem¹⁸. (Outline of U.S. History: 273)

¹⁴ Zákony Jima Crowa zajišťovaly striktní oddělení obyvatel bílé a tmavé pleti a například ve veřejné dopravě, školách, parcích, hřbitovech, divadlech, restauracích a podobně. (Urofsky 2015). Více viz (Pilgrim, Gates 2015), (Kennedy 2011).

¹⁵ *Plessy versus Ferguson* byl soudní proces, který se konal v roce 1896 a byl obviněn Homer Plessy, který nebyl svým původem čistokrevný Afroameričan, ale i přesto musel zaplatit pokutu za to, že seděl ve vagonu pro bílé obyvatele státu Louisiana. (history.com 2016 b)

¹⁶ *Brown vs. Board of Education* je soubor pěti samostatných soudních procesů, které projednávaly problém segregace na veřejných školách. (uscourts.gov 2016)

¹⁷ Rosa Parksová byla švadlena v americké městě Montgomery, která žila mezi lety 1913 až 2005. 1. prosince roku 1955 však po dlouhém pracovním dnu odmítla opustit své sedadlo pro cestujícího bílé pleti v autobuse a následně na to byla zatčena. (history.com 2016 c)

¹⁸ Martin Luther King byl americký baptistický kazatel. Mezi lety 1953 až 1955 dokončil svou doktorskou práci a na bostonské univerzitě získal doktorát filozofie. Po té, co však 1. prosince roku 1955 odmítla

V návaznosti na nepokoje, ale i úspěchy v městě Montgomery byla založena v roce 1957 Southern Christian Leadership Conference (SCLC), jejíž cílem byly nenásilné přímé akce pro podporu ukončení segregace ve všech složkách společenského života v jižních státech USA v čele s M. L. Kingem. Z počátků se snažili prosadit svůj vliv skrze církve a podporu tvořila inteligence z řad Afroameričanů. (Nationalsclc.org 2016)

2.3. Vývoj rasové politiky v USA od 60. let 20. století

Občanská práva se staly nejkontroverznější politickou otázkou v 60. letech 20. století. V roce 1963 představil M. L. King svůj nejvýznamnější projev, během pochodu 200 tisíc demonstrantů k Lincolnovu památníku ve Washingtonu, s názvem „*I have a dream*“¹⁹ v rámci „svobodných jízd“²⁰. Všechny tyto události vyústily k přijetí Zákona o občanských právech z roku 1964²¹. Následujícího roku po takzvané „krvavé neděli“²² byl přijat zákon o volebním právu²³, k jehož přijetí napomohl tehdejší prezident John F. Kennedy²⁴, avšak po jeho náhlé smrti roku 1963 za něj tento proces dovršil tehdejší prezident Lyndon B. Johnson²⁵ v rámci jeho socio-ekonomického programu „Great

Rosa Parksová uvolnit místo v autobuse občanovi bílé pleti, započaly nepokoje v čele s M. L. Kingem, které se do americké historie zapsaly jako Hnutí za lidská práva. (Rysková 1988: 31–35)

¹⁹ Projev M. L. Kinga s názvem „*I Have a Dream*“ s vizí Ameriky bez rasové diskriminace viz (youtube 26. 4. 2016).

²⁰ Freedom Rides, v překladu „svobodné jízdy“, jsou sérií politických protestů proti rasové segregaci v USA, pořádané nejenom černošskými obyvateli, ale také ve spolupráci s bílými obyvateli, kteří se společně vydali autobusy po jižním území Ameriky. (britannica.com 2015)

²¹ V roce 1964 Kongres schválil Zákon o občanských právech, který zakázal diskriminaci jak na základě rasy, tak i pohlaví, náboženství i národnosti. Hlava VII. tohoto aktu vytvořila rovné pracovní příležitosti. (history.com 2016 d)

²² „Krvavá neděle“ se zapsala do dějin USA jako pochod okolo šesti stovek aktivistů z alabamského města Selma do alabamské metropole Montgomery za rovná práva ve volbách. Tento pochod však byl ještě Salma policisty násilně potlačen. (history.com 2016 e)

²³ „Popírání či omezování volebního právo občana Spojených států "z důvodů rasových, barvy pleti nebo bývalého otroctví" sice zakazoval již 15. dodatek americké ústavy z roku 1870, v jižanských státech ale Afroameričané čelili při volbách různým diskriminačním opatřením, jako byly testy gramotnosti, poplatky za hlasování a také násilné zastrašování při registraci k volbám.“ Tomuto zabránil až Zákon o volebním právu z roku 1965, který zakázal rasovou diskriminaci při volbách (history.com 2016 e)

²⁴ John F. Kennedy se stal 35. prezidentem USA a to v letech 1961 až 1963. Za své funkční období podnikl mnoho významných kroků vedoucích k rovným lidským právům, které vyústily po jeho smrti k přijetí Zákona o občanských právech. Americe přispěl také svými ekonomickými programy, kterými zajistil doposud nejdelší trvalou americkou expanzi. (whitehouse.gov 2016 e) Více viz (Sabato 2013).

²⁵ Lyndon B. Johnson viceprezidentem Kennedyho. Po atentátu na Kennedy se stal Johnson 36. prezidentem USA. Do americké historie se zapsal jako nositel „velké společnosti“ a to především díky dovršení Kennedyho původních plánů o rovnosti lidských práv. (whitehouse.gov 2016 f) Více viz (Bullion 2007)

Society“²⁶. (Whitehouse.gov 2016 e) Změny ve společnosti se pomalu začaly projevat. Zákon o volební právu napomohl zvýšit volební účast Afroameričan z původních 20 % ve volbách roku 1960 až na 60 % ve volbách na počátku 70. let. (Outline of U.S. History: 277) Dalším pozitivem pro afroamerickou komunitu bylo to, že se ve volbách začalo usilovat i o černošské hlasy. (history.com 2016 f)

V návaznosti na Zákon o občanských právech byl v dubnu roku 1968 přijat zákon známý jako „Fair Housing Act“, v překladu „Zákon o spravedlivém bydlení“²⁷, který byl Kongresu předložen v roce 1966, avšak po dobu dvou let se mu nedařilo získat potřebnou podporu, aby prošel. V čele pochodů za rovné bytové podmínky a to především v otázce prodeje a pronájmu bydlení byl M. L. King. Avšak po té co byl během protestu 4. dubna roku 1968 M. L. King zavražděn, prezident L. B. Johnson vyzval Kongres, aby tento zákon přijal ve jménu památky M. L. Kinga, bojovníka za lidská práva. (Portal.hud.gov 2016)

V následujících letech se hlavním problémem americké politiky stala již od roku 1955 přetrvávající Válka ve Vietnamu²⁸, kterou se podařilo vyřešit až v roce 1975. Tato válka se projevila na domácí politice, ale také jako společenské problémy, kterými se stala nezaměstnanost, vzrůstající inflace, chudoba a jiné. Problém rasové nerovnosti nahradil problém ekonomické recese, kterou vyřešil až příchod prezidenta Ronalda Reagana²⁹. (Outline of U.S. History: 306–311) Dalším významným krokem pro občanská práva se stal the Civil Rights Act z roku 1991, který podepsal prezident George H. W. Bush³⁰, který pokrýval problematiku diskriminace v zaměstnání. (Hasday 2007: 103)

Zlomem pro utichlou otázku rasové nerovnosti se stal hurikán Katrina³¹, který USA zasáhl v roce 2005. Postižené oblasti postihly nedostatky jídla a pitné vody a zdejší

²⁶ Více o Johnsonově administrativě a socio-ekonomickém plánu „Great Society“ viz (Woods 2016).

²⁷ Zákon o spravedlivém bydlení byl přijat 11. dubna roku 1968 a zakazoval diskriminaci v prodeji, pronájmu či financování bydlení v závislosti na rase, pohlaví, náboženství, národnosti, handicapu či rodinném stavu. (Portal.hud.gov 2016)

²⁸ Více o Válce ve Vietnamu viz (Lawrence 2010), (Karnow 1997).

²⁹ Ronald Reagan se stal v roce 1981 40. americkým prezidentem. V historii USA se zapsal významným ekonomickým růstem, obnovení prosperity, a mírovými vztahy. (whitehouse.gov 2016 d) Více o Reaganovi viz (Brands 2015), (Reagan 2011).

³⁰ George H. W. Bush se stal 41. americkým prezidentem mezi lety 1989–1993, jeho volební období ukončila neschopnost řešit problémy slábnoucí ekonomiky a růst nepokojů společnosti. (whitehouse.gov 2016 h) Více o George H. W. Bush viz (Sununu 2015), (Bush 2013).

³¹ Hurikán Katrina udeřil 23. srpna roku 2005 na pobřeží Mexického zálivu. Masivní záplavy postihly státy Louisiana, Mississippi a Alabama. Zemřelo téměř 2000 a bylo postiženo zhruba 90 000 lidí. (history.com 2016 f)

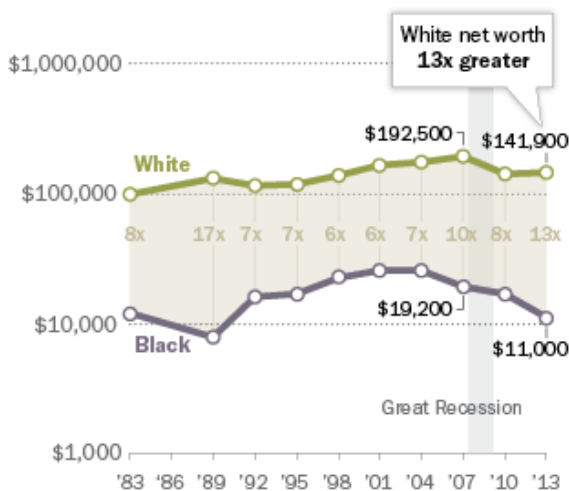
obyvatelé se ocitli na pokraji chudoby. Mezi postiženými obyvateli bylo 80 % Afroameričanů ku 20 % bělošského obyvatelstva, proto se tato událost stala impulsem pro obnovení otázky chudoby a především rasy. Po této katastrofě se afroamerická komunita na tomto území stále potácí s nízkou životní úrovní a nepodařilo se jí doposud dostat k původním standardům. (Klarman 2007: 183–185)

3. Rasová politika v USA za vlády Baracka H. Obamy

Navzdory změnám v občanských právech během 50. a převážně 60. let minulého století, kdy došlo mj. ke zrušení segregačních zákonů a mnohým civilním protestům, se Spojené státy nadále potýkají s rasovými problémy, protesty a nerovnostmi (Imříšková 2014: 101-117). Přední experti na postavení afroamerické komunity, mezi něž se řadí Alexander Mischellovou, Davon W. Carbado či Mitu Gulati, předpokládali, že nárůst afroamerické střední vrstvy v průběhu 80. let přispěje k ukončení rasových otázek. Nicméně taková tvrzení lze postupně vyvrátit, což dokazují i expertní průzkumy amerických think tankových organizací. K jedním z nich patří mj. zpráva o rozdílu bohatství mezi bílými a černými obyvateli, jež historicky sleduje a srovnává Pew Research Centre. Finanční situaci mezi obyvatelstvem sleduje od roku 1983, a přestože lze od roku 1989 zaznamenat plynulý nárůst jmění v domácnostech Afroameričanů, v roce 2004 se tento trend mění. V roce 2013 dokonce dosáhl nejnižšího bodu od roku 1989. (Pewresearch.org 2016 a). Tato kapitola se bude zabývat zvolením historicky prvního Afroameričana, Baracka H. Obamy, na post prezidenta USA, jeho přístupem k rasovým otázkám a také aktuálními výzvami afroamerické komunity v USA.

Tabulka 1 Medián čistého jmění amerických domácností v USD rozdělen dle bílé a černé pleti

Median net worth of households, in 2013 dollars

Zdroj: pewresearch.org 2016 a

3. 1 Obamův přístup k rasové politice během prezidentských volebních kampaní a struktura jeho voličské základny

Barack Obama nastoupil do funkce prezidenta USA v roce 2009. V rámci demokratické strany v primárních volbách porazil Hillary Clintonovou³² a v duelu o prezidentský mandát republikánského kandidáta Johna McCaina³³. (edition.cnn.com 2016 a) Veřejnost i experti předpokládali, že se Obamova politická platforma bude opírat o otázky rasové spravedlnosti. Ani během volební kampaně však nepřicházel s konkrétním vyjádřením či programem o razantním zlepšení životních standardů afroamerické komunity. (Moore 2015) Místo toho se kampaň v roce 2008 soustředila na zlepšení ekonomické situace po osmileté politice George W. Bushe³⁴, zvýšení pracovních příležitostí a zejména zdravotní reformu. (news.bbc.co.uk 2016)

Obama ve svém kampani cílil na obyvatele bez rozdílu rasy, naopak McCain bral bělošské obyvatelstvo jako svou klíčovou voličskou základnu a jeho aktivity se na ni zaměřovaly. Randall Kennedy, zabývající se trestním právem a regulací vztahů mezi rasami na Harvardu (hls.harvard.edu 2016), McCainovy projevy popisuje jako takové, během nichž se „*bílí cítili více bílými*“. Autor předpokládá, že právě tato taktika odradila část bělošských voličů, jenž se ztotožňovali s myšlenkou jednotné americké společnosti. (Kennedy 2011: 108–109) V tabulce, která znázorňuje podíl voličských hlasů pro Obamu a McCaina lze zaznamenat, že Obamovo distancování se od problémů etnických menšin mu mohlo pomoci, jelikož jej podpořilo na 43 % hlasů bělošských voličů. Z hlediska afroamerické komunity mu absence rasových otázek neuškodila, neboť celková podpora Afroameričanů ve volbách v roce 2008 činila 95 % a u hispánské a asijské menšiny se dostala nad 60 % hlasů.

³² Hillary Clintonová byla senátorkou a během Obamova prezidentství byla ministryní zahraničních věcí. (hillaryclinton.com 2016) Více o Clintonové viz (Clinton 2014), (Blumenthal 2016).

³³ John McCain zastupoval stát Arizona v americkém Kongresu. V současnosti je předsedou senátního výboru pro ozbrojené složky. Slouží ve výborech Senátu pro mezinárodní vztahy, vnitřní bezpečnost, státní a indické záležitosti. (johnmccain.com 2016)

³⁴ George W. Bush se stal 43. americkým prezidentem USA. Během jeho mandátu byly 11. září 2001 teroristy napadeny budovy WTC a Pentagonu a zahraniční politika se zaměřovala na zničení Talibánu. (whitehouse.gov 2016 g) Více viz (Mann 2015), (Bush 2010).

Tabulka 2 Podíl voličské podpory pro Obamu a McCaina na základě rasy

Total	D Obama	R McCain	O Other/No Answer
White (74%)	43%	55%	2%
African-American (13%)	95%	4%	1%
Latino (9%)	67%	31%	2%
Asian (2%)	62%	35%	3%
Other (3%)	66%	31%	3%

Zdroj: edition.cnn.com 2016 b

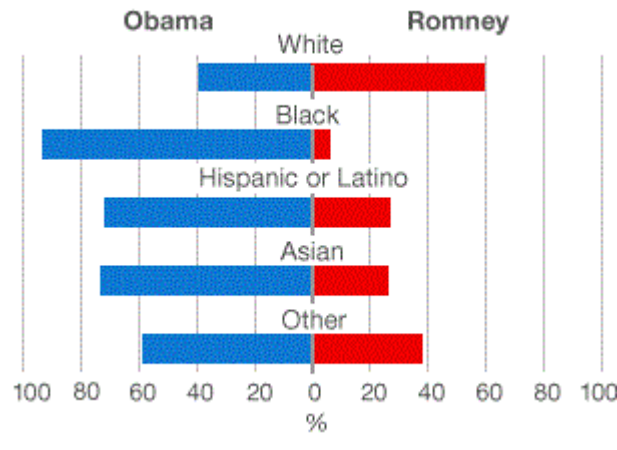
V prezidentských volbách roku 2012 obhájil Obama svůj post, když porazil republikánského kandidáta Mitta Romneyho³⁵. (aktualne.cz 2016) Po čtyřech letech se kampaň Obamy opírala opět hlavně o ekonomickou situaci a zaměstnanost, která po ekonomické krizi rapidně klesla. (Shear 2011) Distancováním se od rasové otázky Obama bojoval proti přesvědčením, že afroamerický kandidát na prezidenta USA bude prosazovat příslušnost ke komunitě. Diskutoval tradičně demokratické otázky zahrnující zdravotní péči a priority domácí politiky, čímž zapůsobil na většinovou společnost. (Atwater 2007: 124) Randall Kennedy v *The Persistence of the Color line* popisuje Obamovo předvolební chování jako empatické. I během 2. volební kampaně se snažil promlouvat ke společnosti bez rozdílu rasy a nevyjadřovat jakékoli rasové postavení nebo příslušnost. (Kennedy 2011: 108–109)

V prezidentských volbách v roce 2012 podpora Obamy mírně klesla. U mužů ze 49 % hlasů na 45 %, ale také u mladých lidí ve věku 18 až 29 let, a to ze 66 % hlasů v roce 2008 na 60 % hlasů v roce 2012. Podle příjmu voličů byla podpora Obamy tím vyšší, čím se snižoval jejich výdělek. Co se týče etnické příslušnosti, Barack Obama získal 93 % hlasů afroamerického obyvatelstva. Ve druhých volbách ztratil pouhých 2 % hlasů oproti volbám prvním. Výrazně však posílila jeho podpora u ostatních etnických menšit, jmenovitě u hispánské a asijské komunity, která se přiblížila k 80 %. (bbc.com

³⁵ Mitt Romney je představitelem americké republikánské strany a byl guvernérem státu Massachusetts (biography.com 2016 a).

2016) V porovnání s volbami v roce 2008 byla volební účast nižší, neboť v roce 2008 se voleb zúčastnilo celkově 61,1 % obyvatel. (McDonald 2013)

Tabulka 3. Podíl voličské podpory pro Obamu a Romneyho podpory na základě rasy.

Zdroj: bbc.com 2016

3. 2 Zvolení Obamy do úřadu prezidenta USA a jeho přístup k rasové politice

Vítězství Obamy ve volbách v roce 2008 bylo vnímáno jako krok proti století trvajícího černošského utlačování a rasismu. (Malik 2009) Tyto volby jsou řazeny mezi jedny z nejvýznamnějších amerických prezidentských voleb a lze je podle Kennedyho považovat za přelomovou událost v americké politické a rasové historii. Řada expertů argumentovala, že zvolení afroamerického prezidenta dovede Ameriku k tzv. postrasové společnosti. K takovým patří například politologové Michael Tesler a David O. Sears, kteří vnímali „*Obamovo prezidentské vítězství za počátek dějin postrasové Ameriky.*“ (Tesler, Sears: 2) I Kennedy od Obamy očekával přijetí mnohých rozhodnutí, které dosavadní rasové zvyklosti překonají. (Kennedy 2011: 8-9)

Carl Pedersen z Copenhagen Business School (cbs.dk 2016), autor *Obama's America*, staví Obamu do role nositele „*poselství změny a rozpadu nedávné minulosti*“ a věří, že Obama „*pravděpodobně změní povahu americké národní identity.*“ (Pedersen 2009) Podobně na to nahlíží i Terry Smith, autor knihy *Barack Obama, Post-Racialism, and the New Politics of Triangulation* z DePaul College of Law (huffingtonpost.com 2016 a), který zvolení Obamy do úřadu prezidenta označuje jako významný pokrok pro rovnost menšin. Zároveň však poukazuje na strukturu Obamovy volební podpory podle

rasy či příslušnosti menšinám, která by se mohla prolínat i do ostatních aspektů americké společnosti. (Smith 2012: 1) Přestože Obama v roce 2004 prohlásil, že „*není žádná černá Amerika a bílá Amerika, hispánská Amerika či asijská Amerika, ale jsou pouze Spojené státy americké.*“ (Obama 2004). Aktuální nepokoje a protesty v amerických městech však nasvědčují, že v USA přetrvávají rasové tenze a otázka občanských práv je stále diskutována.

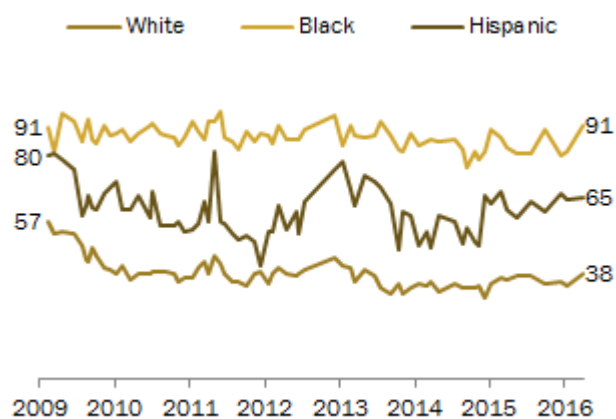
S příchodem Obamy do Bílého domu však stále častěji zaznívají kritické názory na současný stav americké společnosti i neschopností Obamovy vlády přijít s koordinovanou politikou k překonání rasových výzev. Politologové Frederick C. Harris z Columbia University a Robert C. Lieberman z John Hopkins University v článku *Racial Inequality after Racism How Institutions Hold Back African Americans* argumentují, že Obama měl být „*úsvitem postrasové společnosti – nové éry, ve které barva pleti nebude dále stojící bariérou k příležitostem, nebo úspěchům.*“ Vzápětí však dodávají, že jeho role zůstává v tomto ohledu nenaplněna. (Harris, Lieberman 2015: 9) Obamovo osmileté funkční období je mnohými vnímáno jako příliš krátké na změnu několika stovek let etablovaného podrobení. (Moore 2015) Tomu odpovídá i převažující názor expertů, že bylo od Obamy očekáváno mnohem víc, než by byl schopný za dvě funkční období splnit. Během návštěvy v České republice v roce 2009, se podobně vyslovil i prezident Václav Havel. Dle jeho slov „*jsou do něj vkládány bezmezná naděje, mnoho lidí s ním spojuje svá očekávání na rychlý vznik lepšího světa. V případě zklamání se pak hněv lidí může obrátit proti němu.*“ (Havel citován in Mynařík 2009) V současnosti se tak stále častěji debatuje o tom, že jediný přelom v rasové politice USA představuje zvolení Obamy na post prezidenta USA, nikoliv nastolení postrasové éry. Podobně jako Harris a Lieberman i Terry Smith, autor knihy *Barack Obama, Post-Racialism, and the New Politics of Triangulation* ve své knize polemizuje o tom, zda lze Spojené státy nazývat postrasovou zemí. Přichází dokonce s tvrzením, že se po zvolení Obamy může pozice afroamerické komunity v USA ještě zhoršit. Hlavní problém spatřuje v ignoraci rasové politiky a snahy najít řešení v rámci Obamovy prezidentské administrativy. (Smith 2012) Stejný názor zastává i Alexander Michelleová, právnička v oblasti občanských práv a autorka knihy *The New Jim Crow* (newjimcrow.com 2016), jež varuje před „*barvoslepým veřejným konsenzem*“, který by po volbách a vítězství Baracka Obamy mohl způsobit ignoraci rasových otázek v americké společnosti. Taková situace

by podle ní „umožnila vznik nového kastovního systému.“ (Alexander 2010: 11–12) Rasová otázka se v Obamově politice stala vedlejší a již na začátku druhého volebního období lze sledovat o to více rasově polarizovanou společnost než v době vlády George W. Bushe. (Hanson 2013)

Zklamání americké společnosti, které vyvolala Obamova ignorace rasových záležitostí, lze v současnosti zaznamenat i na upadající podpoře Obamovy vlády. Přičemž stále platí, že nejpozitivněji hodnotí Obamovu administrativu afroamerická komunita, střední podporu vykazuje hispánská komunita a nejnižší a stále klesající podporu vykazuje bílé obyvatelstvo. (pewresearch.org 2016 b)

Tabulka 4 Podpora Obamových prezidentských činů podle rasy

% who approve of Obama's job performance ...

Zdroj: pewresearch.org 2016 b

Obama na druhou stranu čelí republikánské většině v Kongresu USA, což dokládá žurnalista Eduard Freisler v článku *Obamova černá Amerika* pro *Lidové noviny*: „Republikáni ho prostě sabotují, (...) nechtějí, aby uspěl.“ (Freisler 2013: 21) S tímto názorem se ztotožňují i autoři knihy *Deeply Divided*, Doug McAdam a Karina Klooseová, kteří rozdělili eskalující konflikt mezi americkým prezidentem a Kongresem do tří období. V období 111. Kongresu, na počátku Obamovy funkce, byla situace klidná. Kongres poskytoval prezidentovi podporu v podobě demokratické většiny. V polovině prvního funkčního období však začala posilovat Tea Party³⁶ a s ní přišlo prohlubování rozporů a neústupností spojených s 112. Kongresem. 113. Kongres, který skončil

³⁶ Tea Party je protestní konzervativně-pravicové hnutí, které bojuje za ideály vybojované americkým národem během Války za nezávislost. Hnutí je pojmenované podle události z roku 1773 známé jako Bostonské pití čaje, kdy se Američané rozhodli vzdorovat britské nadvládě. (teaparty.org 2016)

v lednu loňského roku, byl charakterizován silným nedorozuměním mezi republikány a demokraty. (McAdam, Kloose 2014: 254) Situace se nezměnila ani se zvolením 114. Kongresu, který je znovu charakterizován republikánskou většinou. (edition.cnn.com 2016 c)

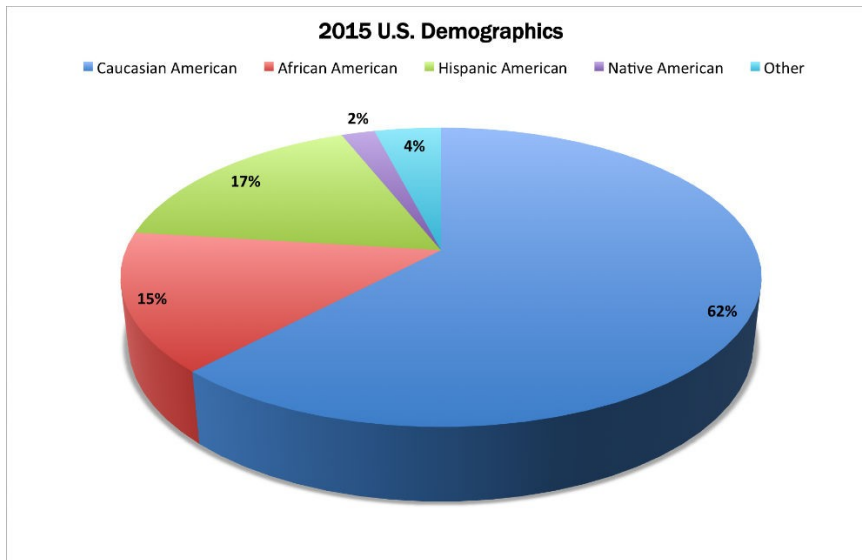
Přestože je Obama v poměrně tíživé pozici vůči Kongresu, autor knihy *The Black Presidency: Barack Obama and the Politics of Race in America* Eric Dyson nevidí tuto situaci jako tu hlavní, která zapříčinila zklamání americké společnosti z Obamovy vlády. Dyson tvrdí, že Obama „je vázán pravidly a seriózností bílého prezidenta a bezesporu i bělošské nadřazenosti, čili musí konat tak, jak se od něj tradičně očekává.“ Zároveň však zdůrazňuje Obamovu solidaritu k rasové rovnosti, která povzbuzuje především afroamerické obyvatelstvo. (Connolly 2016) Michelle Alexander v knize *The New Jim Crow* stejně jako Dyson nespojuje současné rasové problémy a zklamání společnosti s administrativou Obamy. Problémy afroamerické komunity spojuje s taktikami, které se pro diskriminaci Afroameričanů americká společnost používá. Tyto činy nazývá „novými zákony Jima Crowa“, které se během historie přizpůsobují danému prostředí tak, aby vedly s rasovému vyloučení. V současnosti k tomu dochází zejména prostřednictvím soudních řízení. (Alexander 2010: 1–19)

3. 3 Současné výzvy afroamerické komunity a přístup Baracka H. Obamy k vybraným případům rasové diskriminace

Situace afroamerické komunity v USA, která z 15 % tvoří druhou největší menšinu obyvatel USA, se podle Fraislera během vlády Baracka Obamy zhoršila. Tomu nasvědčují i data ze začátku 2. období Obamy v úřadu. (Fraisler 2013: 21) V roce 2013 vykazovali Afroameričané nejvyšších hodnot v nezaměstnanosti. Statistiky, se kterými přišel respektovaný americký demografický ústav Pew Research Center, poukázal na to, že i když celonárodně nezaměstnanost klesla, u Afroameričanů se naopak zvýšila. (pewresearch.org 2016 c) Jak ukazuje tabulka celkové nezaměstnanosti podle pleti, před příchodem Baracka Obamy do Bílého domu se nezaměstnanost Afroameričanů pohybovala kolem 12 %, zatímco v současnosti se jedná o 13,4 %. I Obama poukazuje

na to, že pouze 50 % afroamerických mužů ve věku 25 je zaměstnaných a více než jedno ze tří afroamerických dětí vyrůstá v chudobě. (Hudson 2015)

Tabulka 5. Etnické zastoupení amerického obyvatelstva.

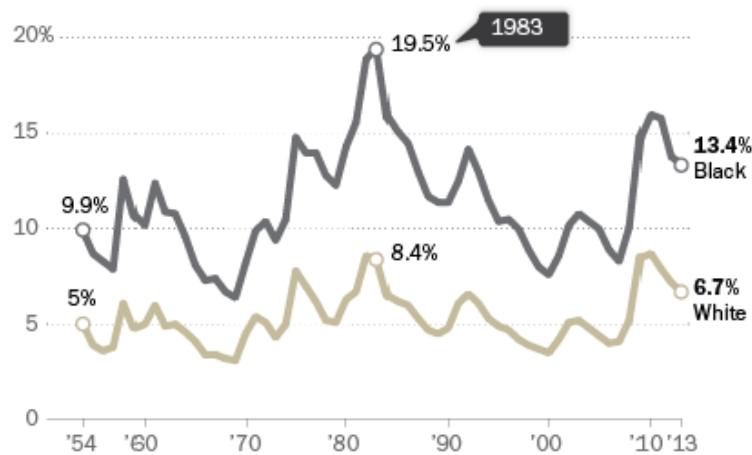

Zdroj: cgsn.org 2016

Tabulka 6. Celková nezaměstnanost obyvatel bílé a tmavé pleti.

Unemployment rates by race

Seasonally adjusted

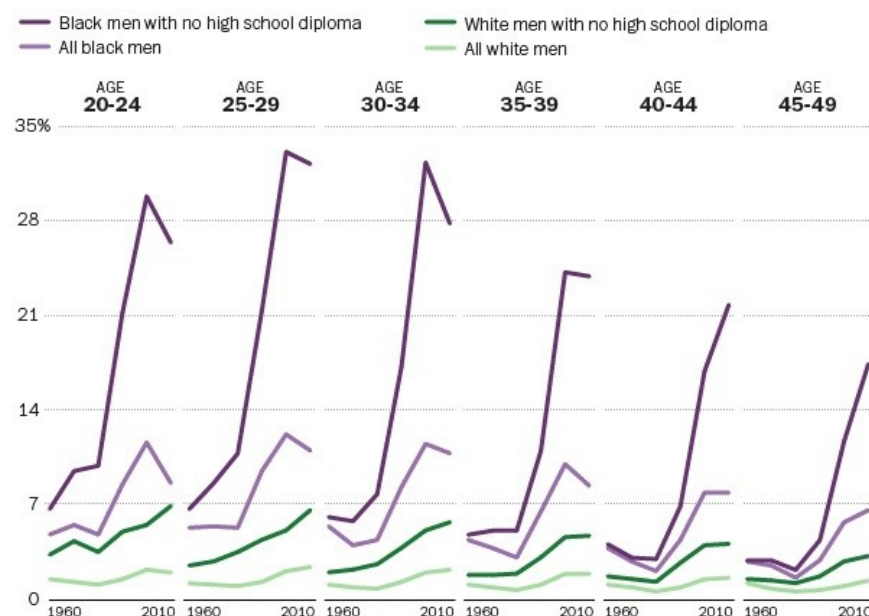
Zdroj: pewresearch.org 2016 c

Důležitým socioekonomickým faktorem vedoucí k vysoké nezaměstnanosti a míry chudoby je vzdělání. Autoři knihy *Advancing Race and Ethnicity in Education* Richard Race, vyučující na Univerzitě v Roehamptonu a Vini Lander vyučující na fakultě vzdělání Edge Hill University zabývající se různými aspekty multikulturalismu,

potvrzuje, že přetrvávají „problémy, které se týkají rasy a etnického původu v oblasti vzdělávání.“ (Race, Lander 2014: 1) Děti z afroamerické komunity, vykazují nejhorší výsledky vzdělání, neboť jsou až tři krát pomalejší než žáci bělošského původu. U Afroameričanů je zaznamenán také nižší přístup ke kvalitní zdravotní péči. S tím je spojena mj. vysoká kojecská úmrtnost a průměrně o čtyři roky kratší délka života. (Drehle 2008)

Význam pro postavení ve společnosti má i postoj k zákonům a jejich dodržování. Průzkumy ukazují, že Afroameričané v pracovním věku a zejména ti, kteří nemají maturitu, mají větší pravděpodobnost, že budou za přestupky proti zákonům uvězněni než běloši. (pewresearch.org 2016 d) I když podle věku tato pravděpodobnost u afroamerických občanů klesá, je v porovnání s ostatními stále vysoká. V současnosti se jeden ze tří Afroameričanů během života dostane do vězení. Naproti tomu mezi bílými obyvateli je během života uvězněn pouze jeden ze 17 bělochů. (Drehle 2008) Podle průzkumů ústavu Pew Research Center zároveň vyplývá, že rasovou nespravedlnost nejvíce Afroameričanů vnímá právě v jednání s policií nebo u soudu. Afroameričané se domnívají, že právě trestní soudnictví zachovává nejvíce rasových předsudků. Téměř jedna čtvrtina mužů černé pleti ve věku 18 až 34 let uvedla, že během posledních 30 dnů s nimi policie nespravedlivě zacházela. (pewresearch.org 2016 e)

Tabulka 7 Poměr pravděpodobnosti uvěznění dle rasy, vzdělání a věku

Zdroj: pewresearch.org 2016 d

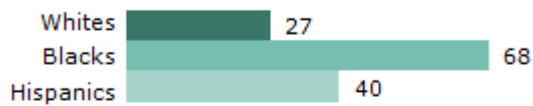
Tabulka 8 Vnímání diskriminace ze strany amerických institucí na základě etnické příslušnosti

% saying blacks in their community are treated less fairly than whites ...

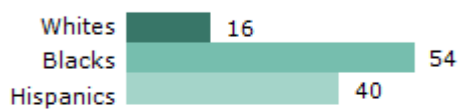
In dealing with the police

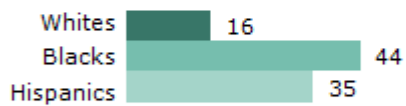
In the courts

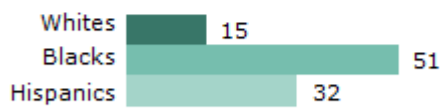
On the job or at work

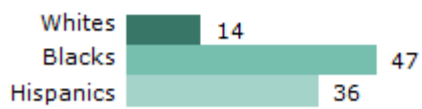
In stores or restaurants

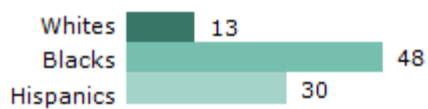
In local public schools

In getting health care

When voting in elections

Zdroj: pewresearch.org 2016 c

Barack Obama byl pro svou barvu pleť považován za nositele zmírnění rasové diskriminace a obecné nerovnosti, ale jeho vyjadřování k této problematice bylo po dlouhou dobu pochybné. (Dyson 2015) Významné oficiální vyjádření prezidenta Obamy k problémům afroamerické komunity proběhlo až během případu násilného úmrtí Trayvona Martina, který byl v roce 2012 zastřelen Georgem Zimmermanem, dobrovolníkem střežící klid sousedství. Dva svědci popsali jejich střet jako hádku. Zimmerman na Martina vystřelil a ten na místě zemřel.³⁷ (edition.cnn.com 2016 d) Během soudního procesu byl Zimmerman souzen z vraždy druhého stupně, nakonec jej soudce zprostil obžaloby, což odstartovalo řadu debat nad současnou rasovou otázkou v USA. V ulicích navíc vznikaly protesty proti profilovaným občanským právům a nejednotnému zacházení. (Alvarez, Buckley. 2013) Poprvé se k události vyjádřil i prezident Obama, jenž tuto událost označil za tragédii. Dokonce pronesl: "*Kdybych měl syna, vypadal by jako Trayvon*" (Obama 2013)³⁸ a zdůraznil, že ho případ ovlivnil nejen na politické nebo právní úrovni, ale dotýkal se ho osobně. (Stein 2012)

Na začátku srpna roku 2014 otřásly Spojenými státy nepokoje ve Fergusonu³⁹, jež byly zapříčiněny úmrtím afroamerického mladíka Michaela Browna, kterého zastřelil policista během potyčky. Svědectví dokazují, že mladík se nijak nebránil a byl zastřelen, když držel ruce nad hlavou (nytimes.com 2016 a). Strážník ani po těchto důkazech nebyl obviněn. (edition.cnn.com 2016 d) Rasově motivovaný případ donutil Bílý dům k prvním velkým krokům k řešení situace. Nejprve bylo nutné uklidnit situaci ve Fergusonu, kde afroamerická komunita tvoří téměř 80 % obyvatel a již dlouhou dobu před incidentem se potácela s nespravedlivým zacházením od tamní policie. Zároveň ale Obamova vláda musela přijít s politikou, která povede k vymýcení rasových nespravedlností z řad policejních složek i celé justice. (washingtontimes.com 2016).

V polovině července roku 2015 přišel Bílý dům s programem, který potvrdil to, že americký „*trestní systém soudnictví není tak chytrý, jak by měl být*“ a to především v nespravedlivém jednání v rámci rasy. (Hudson 2015) V knize *Trayvon Martin, Race, and American Justice: Writing Wrong* autorů, mezi které patří Kenneth J. Fasching-

³⁷ Více o Zimmermaně svědectví a soudním procesu viz (edition.cnn.com d)

³⁸ Celý projev Obamy k případu Martina viz (Obama 2013).

³⁹ Více o událostech spojených se smrtí Browna viz (nytimes.com 2016 a)

Varner či Rema E. Reynoldsová jiní, jsou tyto nedostatky popsány jako „*diskurzivní rámce*“. Tyto rámce odvozují a využívají „*údajů rasové kriminality, které jsou používány k ospravedlnění trestního podezření na černé a hispánské muže.*“ (Fasching-Varner et al. 2014: 176) Statistiky dokazují, že je více než pravděpodobné, že za totožný čin občan afroamerického původu si bude muset odpykat víceletý trest než občan bílé pleti. „*Prezident se zavázala použít všechny nástroje, které má k dispozici k nápravě nespravedlnosti v systému trestní justice.*“ (Eggleston 2015) Tomuto návrhu předcházela zákon *Fair Sentencing Act*⁴⁰, který měl za cíl snížit množství uložených trestů za minimální držení drog. (Lee 2010)

V roce 2013 odstartovalo Ministerstvo spravedlnosti USA iniciativu s názvem „*Smart on Crime*“⁴¹ (justice.gov 2016) a na začátku července 2015 také propuštění 46 vězněných Afroameričanů, kteří si podle Obamy odpykávali nespravedlivě určené vymezení trestu. (Eggleston 2015) Podle prezidenta je nová reforma stále na začátku procesu. Byly stanoveny tři klíčové oblasti, kterými by se měla zabývat, a to (1.) komunita a její důvěra v policejní složky, (2.) snížení minimálních povinných trestů a (3.) zajištění stejných příležitostí. Prvním krokem má být zajištěno investování do dětí především v podobě vzdělání a budování důvěry v ochranné složky, jenž by v budoucnu snížily míru kriminality. K dosažení maximálních výsledků Obama založil tzv. *Pracovní skupinu pro policii 21. století*. (Hudson 2014). Druhým klíčovým bodem je nutnost snížení minimálních povinných trestů za nenásilné drogové delikty, které jsou mnohdy trestány stejně jako násilné činy či držení velkého množství drog. Třetím klíčovým bodem bude snaha o zařazení zpět do plnohodnotného života společnosti, kterému se bývalým vězňům po odpykání trestu nedostává. (Hudson 2015) Prezident Obama říká, že „*tento problém nemůžeme být v izolaci*“ (Hudson 2015), naopak je třeba ji propojit s ostatními složkami života komunity a zajistit tak především příležitosti pro všechny v podobě vzdělání a zaměstnání. (Hudson 2015)

Aktuálně posledním případem, který je spojován s rasovou otázkou je úmrtí 25 letého Afroameričana, Freddieho Graye⁴², který v dubnu 2015 zemřel v cele

⁴⁰ Více viz stránky Amerického Kongresu (congress.gov 2016)

⁴¹ Více o iniciativě „Smart on Crime“ na stránkách Amerického Ministerstva spravedlnosti viz (justice.gov 2016)

⁴² Vyjádření Obamy k případu Graye viz (whitehou.gov 2016 i)

předběžného zadržení ve městě Baltimore.⁴³ Po této události městem otráslly velmi násilné nepokoje proti jednání ochranných složek. Do ulic muselo být vysláno 5 000 členů národní gardy a bylo zatčeno 27 lidí. Demonstranti vyplnili obchody, zapalovali auta a byl nařízen týdenní zákaz vycházení. (bbc.co.uk 2016) Obama zesílil tlak na *Pracovní skupinu policie 21. století* (Fox 2015), aby nadále budovala důvěru mezi policejními složkami a společností a kladla důraz a bezpečnost a práva každého jedince bez ohledu na barvu pleti. (Hudson 2015)

3. 4 Analýza „postrasové společnosti“ v USA z pohledu expertů

Tato kapitola se zabývá analýzou „postrasové společnosti“ v USA v řadě expertíz. Obsahem jsou názory na postavení afroamerické komunity v souvislosti s teoretickými koncepty. Experti potvrzují, že se USA stále potýkají s diskriminačními problémy. Mezi takové patří i Melissa Harris-Lacewellová, profesorka politologie a afroamerických studií na Univerzitě v Princetonu (politico.com 2016), která ve svém článku *The Heart of the Politics of Race: Centering Black People in the Study of White Racial Attitudes* objasňuje, proč jsou Afroameričané v americké společnosti stále utlačováni a v politice tvoří marginální skupinu, neboť právě „bílé rasové postoje utvářejí národní a veřejnou politiku.“ (Harris-Lacewell 2003: 222–223) Tato diskriminace má tři důvody: (1.) Afroameričané jsou považováni za „*nerelevantní*“, (2.) jsou „*jiní než občané bílí*“ a (3.) „*porušují standartní normy.*“ První hypotézu autorka vysvětluje jako ignoraci afroamerických politických postojů a upřednostňování bělošských privilegií. Druhý argumentem je pojem americký občan, který odkazuje pouze na bílé občany, čímž Afroameričané získávají status těch „jiných“. Třetí tvrzení autorka nazývá jako „*nový rasismus*“, podle kterého afroamerické postoje narušují základní americké hodnoty. (Harris-Lacewell 2003: 227–234)

Nancy McArdeleová výzkumnice z Civil Rights Project (news.harvard.edu 2016) v knize *Twenty-First Century Color Lines* říká, že rasové nerovnosti v americké společnosti přetrvávají, ale současně poukazuje na pokrok, jenž byl zaznamenán v posledních třech desetiletích ve spojitosti s růstem afroamerické střední a vyšší třídy. Tomu podle ní napomohlo začlenění těchto obyvatel mezi bělošské obyvatele

⁴³ Více o případu Freddieho Graye viz (Stolberg, Bidgood 2015)

podobných poměrů. Nicméně v některých lokalitách je rasová diskriminace vysoká. Za počátek současné debaty o rasových podmínkách USA považuje události po hurikánu Katrina, protože poukázal na stav afroamerické komunity nejen v New Orleans, ale celé zemi. (McArdle in Grant-Thomas, Orfield 2009: 25–26)

Mezi další experty potvrzující přetrvání rasové segregace patří například Shelley K. Whitová, Jonathan M. White nebo Kathleen Odell Korgenová. V knize *Sociologists in action on inequalities : race, class, gender, and sexuality* tvrdí, že „rasová nerovnost zůstává společenským problémem v celém americkém společenství.“ (White, White, Korgen 2015: 1) Tuto hypotézu vyslovil W.E.B. Du Bois⁴⁴ v roce 1903. Předpokládal, že rasa bude hrát stěžejní roli v USA ve 20. století. Stejný názor v současnosti zastává i Christopher Edley, profesor práv na UC Berkeley School of Law (huffingtonpost.com 2016 b) a dodává, že „trápení pokračuje nadále“. (Edley in Grant-Thomas, Orfield 2009 281) I Andrew Grant-Thomas, editor knihy *Twenty-First Century Color Lines* a vedoucí Proteus fondu, programů národní nadace, zavazující se k prosazování spravedlnosti prostřednictvím demokracie, lidských práv a míru (interactioninstitute.org 2016), říká že: „Rasová hierarchie stále přetrvává. „Bílí stále převládají“ nad černošským obyvatelstvem (Grant-Thomas, Orfield 2009: 3) V návaznosti na tvrzení o přetrvávající rasové segregaci se experti snaží uvést postupy, které by vedly k vyřešení těchto problémů, mezi takové patří i Shelley K. Whitová, Jonathan M. White, Kathleen Odell Korgenová (White, White, Korgen 2015: 1)

S teorií *rasového kolonialismu*, s níž přišel Mark Ledwidge, souhlasí Ronald E. Hall, profesor na Michigan State University (diversitybestpractices.com 21. 4. 2016), který v knize *An Historical Analysis of Skin Color Discrimination in America* říká, že černošská nerovnost je zakořeněna v koloniální tradici a bělošské nadřazenosti. Koloniální kontrola zapříčinila psychický následek, který vede k černošskému „diskriminování u soudů, ve věznicích, vzdělávání a všech dalších institucích.“ (Hall 2010: 11) I když v současnosti je USA společností mnoha ras, etnik a kultur, historické dědictví rasismu stále přetrvává (Hall 2010)

⁴⁴ W.E.B. Du Bois byl afroamerický spisovatel, sociolog, historik a hlavně politický aktivista za rasová práva. Narodil se v roce 1868 a stal se prvním vystudovaným afroamerickým doktorem filozofie na Harvardské univerzitě. Zemřel v roce 1963. (biography.com 2016 b) Více o W.E.B. Du Bois viz (Alexander 2015), (Manning 2015).

Z hlediska sociálního konstruktivismu autor knihy *A Theory of Race*, Joshua Glasgow ze Sonoma State University (sonoma.edu 2016) tvrdí, že rasa není biologicky skutečná. Její myšlenka pochází ze socio-historických vztahů, mimo jiné tímto také potvrzuje teorii rasového kolonialismu, který v rámci historie tyto vztahy vytvářel. Podle Glasgowa rasa není biologická, ale je to sociální skupinou, která tvoří společenskou konstrukci. Tato teorie konstrukce vytváří sociální postavení, roli, jež určitá rasa ve společnosti hraje, ať už ve vzdělání, zaměstnání, trestní činnosti, přístupu ke zdravotní péči a jiné. Tento konstrukt je budován v průběhu většiny času americké historie, proto k jeho zrušení bude zapotřebí podobně dlouhé doby. (Glasgow 2009: 113–132) Lze tedy předpokládat, že USA je teprve na počátku procesu k rasové rovnoprávnosti.

Stephen Balkaran, působící na Central Connecticut State University (huffingtonpost.com 2016 b) v článku pro Huffington Post taktéž říká, že rasa stále hraje důležitou roli v americké politice i společnosti, ale zároveň se již lze „*setkat s úspěšnými kroky USA směrem k postrasové společnosti*“, mezi nimiž vyzdvihuje volbu prvního afroamerického prezidenta. (Balkaran 2015) V tomto tvrzení lze nalézt spojitost s myšlenkou dlouhé cesty k odstranění společenské konstrukce v rámci rasy tak, jak je tomu u sociálního konstruktivismu.

Otázkou postrasové společnosti ve spojení s osobou Baracka Obamy se zabývá Kritická rasová teorie (dále jen CRT), která podobně jako Stephan Balkaran uznává, že právě zvolení Baracka Obamy je důležitým krokem k „barvoslepé“ a postrasové společnosti. Zároveň však Moschel argumentuje, že některé „*negativní reference a rasové nadávky o prezidentu Obamovi se staly nástrojem spojovaným s rasovou diskriminací.*“ (Möschel 2014: 72–74) CRT říká, že existují zažitá mocenská struktury, které jsou bez vědomí dodržovány. Toto tvrzení lze spojit s výrokem Michaela Erica Dysona, který v knize s názvem *The Black Presidency: Barack Obama and the Politics of Race in America* uvádí, že i afroamerický prezident je vázán bělošskými pravidly. Lze si povšimnout spojitostí mezi argumenty CRT o nevědomém dodržování diskriminačních pravidel a vázáním Obamovy administrativy primárně s bělošskými privilegii.

V neposlední řadě v knize *Handbook of Critical Race Theory in Education* odborníci včele s Moschelem argumentují, že ani zvolení prvního afroamerického prezidenta nelze považovat jako charakter postrasové společnosti, neboť z hlediska

volebních statistik Obama získal většinu hlasů od menšinových skupin obyvatel, mezi které řadíme 95% podporu od afroamerické komunity (Delgado, Stefanic in Lynn, Dixson 2013: 28) Z toho vyplývá, že většina expertů se shoduje na tom, že USA nejsou postrasovou společností. V mnoha případech osobu Baracka Obamy považují jako pozitivní krok směrem k rovným příležitostem. Někteří jsou však i k roli Obamy skeptičtí, jako je například poslední zmíněný Moschel, a nepovažují jeho zvolení za počátek cesty k postrasové společnosti.

Závěr

Tato bakalářská práce se věnovala přístupu Baracka H. Obamy, prvního afroamerického prezidenta k rasové otázce během výkonu jeho mandátu a aktuálním problémům černošské komunity v USA. Práce analyzovala názory expertů, jenž se charakteristikou současné americké společnosti zabývají v oblastech mj. sociologie, politologie i práv, neboť se jedná o mezioborové téma, o kterém se s příchodem Baracka Obamy začalo diskutovat ve velké míře. Vzhledem k historii segregační politiky a aktuálním nepokojům v některých amerických městech práce staví na předpokladu expertů, že rasová otázka je ve společnosti stále přítomná. Z toho vyplynula i hlavní výzkumná otázka práce: *Lze po zvolení Baracka H. Obamy považovat Spojené státy americké za tzv. postrasové? Přičemž se snažila prokázat hypotézu, že v současnosti nelze podle odborníků považovat Spojené státy americké za tzv. postrasovou zemi.* Z metodologického hlediska byla vypracována případová studie zabývající se současnou rasovou politikou v USA. Primárním cílem práce bylo analyzovat názory expertů na danou problematiku a nastínění jejich přístupů na české akademické půdě, kde toto téma patří mezi marginální.

Práce byla rozdělena na tři hlavní kapitoly. První kapitola představila teoretické koncepty rasy a rasismu, a to jak z politologického hlediska, tak z biologického i sociologického. Bylo čerpáno ze třech teoretických přístupů, mezi které patřil rasový kolonialismus, sociální konstruktivismus a CRT. Druhá kapitola stručně předesťřela historickou perspektivu rasové politiky v USA, která je důležitá pro objasnění současného stavu a bez níž není možné aktuální problémy afroamerické komunity plně vystihnout. Cílem třetí kapitoly bylo analyzovat současný stav rasových poměrů v USA a zejm. přístup administrativy Baracka Obamy k rasové spravedlnosti z pohledu jeho politik a názorů expertů.

K zodpovězení výzkumné otázky a potvrzení hypotézy bylo čerpáno především z analýz expertů a aktuálních událostí v USA, které argument o postrasové zemi, jež s nástupem Obamy do úřadu mnozí očekávali, vyvrací. Většina expertů včele s Alexander Michelleovou se shoduje, že USA jsou stále zemí přetrvávajících rasových rozdílů a roli Baracka Obamy označují v mnoha případech za pouhý první krok

v nastolení rovných příležitostí afroamerické menšiny. Názory odborníků se odrážejí v přístupu prezidenta Baracka H. Obamy k rasové problematice. Během jeho volebních kampaní v roce 2008 a 2012 se k této otázce veřejně nevyjadřoval. Přesto mu ke zvolení výrazně pomohly právě menšiny vcele s 95, resp. 93 % podporou Afroameričanů. V průběhu výkonu mandátu prezidentská administrativa musela otázku nerovného zacházení řešit, nicméně se k tomu rozhodla až poté, co vypukly nepokoje v ulicích mj. v souvislosti se smrtí Martina, Browna a dalších Afroameričanů zastřelených policejními strážníky. Mezi kroky k řešení těchto situací patří například zákon *Fair Sentencing Act*, nebo iniciativa Ministerstva spravedlnosti „*Smart on Crime*“. Obama ale poukazuje na to, že tato opatření jsou prozatím na počátku procesu a zůstávají nenaplněna. Veřejně se k rasové situaci vyjádřil až po rozhodnutí soudu zprostit Zimmermana po útoku na Martina trestu a dodal, že největší problém v nerovných přístupech nese americký trestní systém soudnictví.

Práce se opírala výhradně o díla anglicky píšících autorů, kteří otázkou rasy zabývali z mnoha pohledů. V teoretické kapitole bylo využito multidisciplinárních expertíz, jelikož koncept rasy lze zkoumat z pohledu různých disciplín a jedině tak je možné uchopit problematiku rasismu kompletně. Kostru druhé kapitoly tvořila díla zabývající se historií afroamerické komunity v USA. Třetí kapitola se opírala o názory řady odborníků zkoumajících aktuální problémy afroamerické komunity a přelomovým momentem v dějinách USA, a sice zvolením Obamy do úřadu prezidenta a jeho vlivem na ukončení rasové výzvy v USA. Další výzkum by měl zahrnovat detailnější pohled na Obamovy konkrétní kroky a iniciativy, jejich efektivitu a především rasovou politiku nově zvoleného prezidenta USA v roce 2016.

Abstrakt

Tématem práce je aktuální pozice afroamerické komunity v USA v souvislosti s rolí Baracka Obamy jako prvního afroamerického prezidenta. Případová studie se zabývá současnou rasovou politikou v USA, administrativou Obamy a také aktuálními nepokoji ve vybraných amerických městech. Hlavní výzkumnou otázkou textu je, zda po zvolení Baracka H. Obamy můžeme Spojené státy americké považovat za tzv. postrasové? Přičemž se snaží prokázat hypotézu, že v současnosti nelze podle odborníků považovat Spojené státy americké za tzv. postrasovou zemi.

USA, Barack Obama, Afroameričané, Rasa, Rasismus, Postrasová, Rasová politika

Abstract

The theme of the thesis is the recent position of the African American community in the US relating the role of Barack Obama as the first African-American president. The case study addresses the current racial politics in the US, Obama's administration and the current riots in selected US cities. The main research question of the text is whether after the Barack Obama's election, the United States can be considered as post-racial. At the same time, the thesis tries to confirm the hypothesis that the United States cannot be currently considered so-called post-racial country by experts.

USA Barack Obama, African-Americans, Race, Racism, Post-racial, Racial Politics

Literatura

„About Andrew Heywood“ *andrewheywood.co.uk*, (online). Dostupné z: <<http://andrewheywood.co.uk/>> (20. 3. 2016)

„About John“ *johnmccain.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.johnmccain.com/about/>> (9. 3. 2016)

„About Us“ *teaparty.org*, (online). Dostupné z: <<http://www.teaparty.org/about-us/>> (10. 4. 2016)

„About the Author“ *newjimcrow.com*, (online). Dostupné z: <<http://newjimcrow.com/about-the-author>> (19. 4. 2016)

„Abraham Lincoln“ *whitehouse.gov*, (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/1600/presidents/abrahamlincoln>> (1. 3. 2016 b)

Adler, Emanuel. 1997. „Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics“ *European Journal of International Relations* 3 (3), 319–363. Dostupné z: <[//wiki.zirve.edu.tr/sandbox/groups/economicsandadministrativesciences/wiki/30f1e/attachments/167a3/Seizing%20the%20Middle%20Ground-%20Constructivism%20in%20World%20Politics.pdf](http://wiki.zirve.edu.tr/sandbox/groups/economicsandadministrativesciences/wiki/30f1e/attachments/167a3/Seizing%20the%20Middle%20Ground-%20Constructivism%20in%20World%20Politics.pdf)> (11. 4. 2016)

Alexander, Michelle. 2010. *The New Jim Crow*. New York: The New Press

Alexander, Shawn Leigh. 2015. *W. E. B. Du Bois: An American Intellectual and Activist*. Blue Ridge Summit: Rowman & Littlefield Publishers

Alvarez, Lizette, Cara, Buckley. 2013. „Zimmerman is Acquitted in Trayvon Martin Killing“ *nytimes.com*, 13. 7. 2013 (online). Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2013/07/14/us/george-zimmerman-verdict-trayvon-martin.html?_r=0#> (26. 4. 2016)

„Andrew Grant-Thomas“ *interactioninstitute.org*, (online). Dostupné z: <<http://interactioninstitute.org/people/andrew-grant-thomas/>> (22. 4. 2016)

„Angela P. Harris“ *law.ucdavis.edu*, (online). Dostupné z: <<https://law.ucdavis.edu/faculty/harris/>> (22. 2. 2016)

„Appointment of Carl Pedersen as Adjunct Professor“ *cbs.dk*, (online). Dostupné z: <<http://www.cbs.dk/en/news-and-events/events/appointment-of-carl-pedersen-as-adjunct-professor-0>> (19. 4. 2016)

Atwater, Deborah F. 2007. „Senator Barack Obama The Rhetoric of Hope and the American Dream“ *Journal of Black Studies* 38 (2), 121–129. Dostupné z: <<http://jbs.sagepub.com/content/early/2007/09/20/0021934707305431>> (26. 4. 2016)

Balkaran, Stephen. 2015. „Post Racial America in the Age of Obama“ *huffingtonpost.com*, 27. 5. 2015 (online). Dostupné z: <http://www.huffingtonpost.com/stephen-balkaran/post-racial-america-in-th_b_6954332.html> (26. 4. 2016)

„Baltimore: A night of rioting in pictures“ *bbc.co.uk*, (online). Dostupné z: <<http://www.bbc.co.uk/newsbeat/article/32496489/baltimore-a-night-of-rioting-in-pictures>> (17. 4. 2016)

„Barack Obama“ *aktualne.cz*, (online). Dostupné z: <<http://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/barack-obama/r~i:wiki:910/>> (25. 4. 2016)

Bernstein, R. B. 2003. *Thomas Jefferson*. New York: Oxford University Press

Brands, H.W. 2015. *Reagan: The Life*. New York: Doubleday

Blumenthal, Karen. 2016. *Hillary Rodham Clinton: A Woman Living History*. New York: Feiwel & Friends

Bullion, John. 2007. *Lyndon B. Johnson and the Transformation of American Politics*. Cambridge: Pearson.

Burlingame, Michael. 2013. *Abraham Lincoln: A Life*. Baltimore: Johns Hopkins University Press

Bush, George W. 2010. *Decision Points*. New York: Crown Publishers

Bush, George H.W. 2013. *All the Best: My Life in Letters and Other Writings*. New York: Scribner

„Black unemployment rate is consistently twice that of whites“ *pewresearch.org*, (online). Dostupné z: < <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2013/08/21/through-good-times-and-bad-black-unemployment-is-consistently-double-that-of-whites/>> (15. 4. 2016 c)

„Boehner overcomes big opposition to remain Speaker“ *edition.cnn.com*, (online). Dostupné z: < <http://edition.cnn.com/2015/01/06/politics/house-speaker-boehner-vote/>> (10. 4. 2014 c)

Cashmore, Ellis. 1996. *Dictionary of Race and Ethnic Relations*. Abingdon: Routledge

„Chart of the Week: The black-white gap in incarceration rates“ *pewresearch.org*, (online). Dostupné z: < <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2014/07/18/chart-of-the-week-the-black-white-gap-in-incarceration-rates/>> (17. 4. 2016 d)

„CIVIL RIGHTS ACT“ *history.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.history.com/topics/black-history/civil-rights-act>> (5. 3. 2016 c)

Clinton, Hillary Rodham. 2014. *Living History*. New York: Scribner

Connolly, N. D. B. 2016. „*Presidency: Barack Obama and the Politics of Race in America* by Eric Dyson“ *nytimes.com*, 2. 2. 2016 (online). Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2016/02/07/books/review/the-black-presidency-barack-obama-and-the-politics-of-race-in-america-by-michael-eric-dyson.html?_r=0> (26. 4. 2016)

„Corporate need for diversity demands urgency“ *cgsm.org*, (online). Dostupné z: <<http://cgsm.org/corporate-need-for-diversity-demands-urgency/>> (5. 3. 2016)

„Christopher Edley, Jr.“ *huffingtonpost.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.huffingtonpost.com/christopher-edley-jr/>> (21. 4. 2016)

„David Theo Goldberg“ *uchri.org*, (online). Dostupné z: <<http://uchri.org/profiles/david-theo-goldberg/>> (15. 2. 2016)

„Declaration of Independence“ *history.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.history.com/topics/american-revolution/declaration-of-independence>> (1. 3. 2016 a)

„Declaration of Independence“ *archiv.gov*, (online). Dostupné z: <http://www.archives.gov/exhibits/charters/declaration_transcript.html> (26. 4. 2016 a)

Downing, John, Charles, Husband. 2005. *Representing 'Race'*. London: SAGE Publications.

„Dr Mark Ledwidge“ *city.ac.uk*, (online). Dostupné z: <www.city.ac.uk/arts-social-sciences/academic-staff-profiles/dr-mark-ledwidge> (5. 3. 2016)

„Dr. Mark Ledwidge“ canterbury.ac.uk, (online). Dostupné z: <<https://www.canterbury.ac.uk/arts-and-humanities/school-of-humanities/Staff/Profile.aspx?staff=58297547b85ed2c6>> (5. 3. 2016)

Drehle, David Von. 2008. „Why History Can't Wait“ *time.com*, 17. 12. 2008 (online). Dostupné z: <http://content.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,1861543_1865068,00.html> (26. 4. 2016)

DuBois, Joshua. 2013. *The President's Devotional: The Daily Readings That Inspired President Obama*. New York: HarperOne

Dyson, Eric Michael. 2015. „President's Obama Racial Renaissance“ *nytimes.com*, 1. 8. 2015 (online). Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2015/08/02/opinion/sunday/president-obamas-racial-renaissance.html?_r=0> (26. 4. 2016)

„Exit polls anatomise Obama win“ *bbc.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.bbc.com/news/world-us-canada-20240375>> (10. 4. 2016)

Fox, Michelle. 2015. „How to fix problems in Baltimore: Business leader“ *cnbc.com*, 28. 4. 2015 (online). Dostupné z: <<http://www.cnbc.com/2015/04/28/how-to-fix-problems-in-baltimore-business-leader.html>> (26. 4. 2015)

Stanton, Lucia. 2008. „Thomas Jefferson and Slavery“. *monticello.org*, (online). Dostupné z: <<https://www.monticello.org/site/plantation-and-slavery/thomas-jefferson-and-slavery>> (26. 4. 2016)

Eggleston, Neil. 2015. „President Obama Announces 46 Commutations in Video Address: "America Is a Nation of Second Chances"“ *whitehouse.gov*, 13. 7. 2015 (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/blog/2015/07/13/president-obama-announces-46-commutations-video-address-america-nation-second-chance>> (26. 4. 2016)

„FAIR SENTENCING ACT OF 2010“ *congress.gov*, (online). Dostupné z: <<https://www.congress.gov/111/plaws/publ220/PLAW-111publ220.pdf>> (29. 3. 2016)

Fasching-Varner, Kenneth J., Rema E. Reynolds, Katrice A. Albert, Lori L. Martin. 2014. *Trayvon Martin, Race, and American Justice: Writing Wrong*. Rotterdam: Sense Publishers

„Ferguson protests, problems persist on one-year anniversary of Michael Brown’s death“ *washingtontimes.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.washingtontimes.com/news/2015/aug/11/ferguson-protests-problems-persist-on-one-year-ann/?page=all>>(29. 3. 2016)

„Freedom Rides“ *britannica.com*, (online). Dostupní z: <<http://www.britannica.com/event/Freedom-Rides>> (5. 3. 2016)

Freisler 2013. „Obamova černá Amerika“ *Lidové noviny* 22 (2): 21–22

„George W. Bush“ *whitehouse.gov*, (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/1600/presidents/georgewbush>> (25. 3. 2016 h)

„George H. W. Bush“ *whitehouse.gov*, (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/1600/presidents/georgehwBush>> (23. 4. 2016 g)

Glasgow, Joshua. 2009. *A Theory of Race*. New York: Routledge

Grant-Thomas, Andrew, Gary, Orfield. 2009. *Twenty-First Century Color Lines*. Philadelphia: Temple University Press

Goldberga, Davida, Theo, Johnem, Solomosem. 2002. *A Companion to Racial and Ethnic Studies*. Maiden: Blackwell Publishers Inc

Griffiths, Martin, Steven C. Roach, M. Scott Solomon. 2009. *Fifty Key Thinkers in International relations*. Abingdon: Routledge

Groves, Harry E. 1951. „*Separate but Equal-The Doctrine of Plessy v. Ferguson*“. *Phylon* 12 (1), 66–72. Dostupné z: <<http://www.jstor.org/>> (27. 4. 2016)

Hall, Ronald E. 2010. *An Historical Analysis of Skin Color Discrimination in America*. New York: Springer

Hanson, Victor Davis. 2013. „Obama: Transforming America“ *nationalreview.com*, 1. 10. 2013 (online). Dostupné z: <<http://www.nationalreview.com/article/359967/obama-transforming-america-victor-davis-hanson>> (26. 4. 2016)

Harris, Angela P. 1994. „Foreword: The Jurisprudence of Reconstruction“. *California Law Review* 82 (4), 741–785. Dostupné z: <<http://www.jstor.org/>> (26. 4. 2016)

Harris, Frederick C., Robert C., Lieberman. 2015. „Racial Inequality After Racism“ *Foreign Affairs* 94 (2): 9–20

Harris-Lacewell, Melissa. 2003. „The Heart of the Politics of Race: Centering Black People in the Study of White Racial Attitudes“ *Journal of Black Studies* 34 (2), 222-249. Dostupné z: <<http://www.jstor.org/>> (26. 4. 2016)

Hasday, Judy L. 2007. *The Civil Rights Act of 1964 An End to Racial Segregation*. New York: Infobase Publishing

Heideking, Jürgen, Mauch, Christof. 2012. *Dějiny USA*. Praha: Grada

Heywood, Andrew. 2004. *Politologie*. Praha: Eurolex Bohemia

„Hillary's story“ *hillaryclinton.com*, (online). Dostupné z: <https://www.hillaryclinton.com/about/bio/> (14. 4. 2016)

„History of Fair Housing“ *portal.hud.gov*, (online). Dostupné z: <http://portal.hud.gov/hudportal/HUD?src=/program_offices/fair_housing_equal_opp/aboutfheo/history> (5. 3. 2016)

„History - Brown v. Board of Education Re-enactment“ *uscourts.gov*, (online). Dostupné z: < <http://www.uscourts.gov/educational-resources/educational-activities/history-brown-v-board-education-re-enactment>> (1. 3. 2016)

Hudson, David. 2015. „President Obama: "Our Criminal Justice System Isn't as Smart as It Should Be"“ *whitehouse.gov*, 15. 7. 2015 (online). Dostupné z: < <https://www.whitehouse.gov/blog/2015/07/15/president-obama-our-criminal-justice-system-isnt-smart-it-should-be>> (26. 4. 2016)

Hudson, David. 2014. „President Obama Creates the Task Force on 21st Century Policing“ *whitehouse.gov*, 18. 12. 2014 (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/blog/2014/12/18/president-obama-creates-task-force-21st-century-policing>> (26. 4. 2016)

Hunt, Alan. 1986. „The Theory of Critical Legal Studies“ *Oxford Journal of Legal Studies* 6 (1), 1–45. Dostupné z: <<http://ojls.oxfordjournals.org/content/6/1/1.extract#>> (26. 4. 2016)

„HURRICANE KATRINA“ *history.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.history.com/topics/hurricane-katrina>> (20. 4. 2016 f)

Hyslop, Stephen, Neil Kagan, Harris Andrews. 2009. *Atlas of the Civil War: A Complete Guide to the Tactics and Terrain of Battle*. National Geographic

Imříšková. Romana 2014. „Dva soudobé koncepty rasismu ve Spojených státech amerických: Laissez-faire rasismus a koncept privilegia bílých“ *HISTORICKÁ SOCIOLOGIE* 2014 (1), 101–117. Dostupné z: < <http://historicalsociology.cz/cele-texty/1-2014/romanaimriskova.pdf/>> (26. 4.2016)

„John F. Kennedy“ *whitehouse.gov*, (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/1600/presidents/johnfkennedy>> (5. 3. 2016 e)

Jones, Camara. 2002. „Confronting Institutionalized Racism“. *Phylon* 50 (1/2), 7–22. Dostupné z: <<http://www.jstor.org/>> (26. 4. 2016)

„Joshua Glasgow“ *sonoma.edu*, (online). Dostupné z: <http://www.sonoma.edu/philosophy/faculty/josh_glasgow.html> (21. 4. 2016)

Karnow, Stanley. 1997. *Vietnam: A History*. London: Penguin Books

Kennedy, Duncan, Karl E., Klare. 1984. „A Bibliograph of Critical legal Studies“ *The Yale Law Journal* 461 (94), 461–490. Dostupné z: <<http://www.duncankennedy.net/documents/Photo%20articles/A%20Bibliography%20of%20cls.pdf>> (26. 4. 2016)

Kennedy. Randall. 2011. *The Persistence of the Color Line*. New York: Pantheon Books

Kennedy, Stetson. 2011. *Jim Crow Guide to the U.S.A.: The Laws, Customs and Etiquette Governing the Conduct of Nonwhites and Other Minorities as Second-Class Citizens*. Alabama: University Alabama Press

Klarman, Michael J. 2007. *Unfinished Business. Racial equality in american history*. New York: Oxford University Press

Lavalett, Michael, Laura, Penketh. 2014. *Race, Racism and Social Work*. Bristol: Policy Press

Ledwidge, Mark. 2012. *Race and US Foreign Policy: The African-American Foreign Affairs Network*. Abingdon: Routledge

„Landmark Legislation: Thirteenth, Fourteenth, & Fifteenth Amendments“ senate.gov, (online). Dostupné z:

<<http://www.senate.gov/artandhistory/history/common/generic/CivilWarAmendments.htm>> (26. 4. 2016)

Lawrence, Mark Atwood. 2010. *The Vietnam War: A Concise International History*. New York: Oxford University Press

Lee, Jasse. 2010. „President Obama Signs the Fair Sentencing Act“ whitehouse.gov, 3. 8. 2010 (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/blog/2010/08/03/president-obama-signs-fair-sentencing-act>> (26. 4. 2016)

Lynn, Marvinand, Adrienne D., Dixson. 2013. *Handbook of Critical Race Theory in Education*. New York: Routledge

„Lyndon B. Johnson“ whitehouse.gov, (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/1600/presidents/lyndonbjohnson>> (5. 3. 2016 f)

Malik, Miah. 2009. „What Obama's Victory Means About Race and Class“ solidarity-us.org, (online). Dostupné z: <<https://www.solidarity-us.org/node/2026>> (26. 4. 2016)

Marable, Manning. 2015. *W. E. B. Du Bois: Black Radical Democrat*. New York: Routledge

„Martin Luther King, Jr. I Have A Dream Speech“ youtube, 28. 8. 2013 (video). Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=3vDWWy4CMhE>> (26. 4. 2016)

Mann, James. 2015. *George W. Bush: The American Presidents Series: The 43rd President, 2001-2009*. Times Books

McAdam, Doug, Karina Kloose. 2014. *Deeply Divided*. New York: Oxford University Press

McDonald, Michael P. 2013. „Turnout in the 2012 Presidential Election“ *huffingtonpost.com*, 13. 4. 2013 (online). Dostupné z: <http://www.huffingtonpost.com/michael-p-mcdonald/turnout-in-the-2012-presi_b_2663122.html> (26. 4. 2016)

McPherson, James M. 2003. *Battle Cry of Freedom: The Civil War Era*. Oxford: Oxford University Press

Meacham, Jon. 2013. *Thomas Jefferson: The Art of Power*. New York: Random House

„Melissa Harris-Lacewell“ *politico.com*, (online). Dostupné z: <http://www.politico.com/arena/bio/melissa_harris-lacewell.html> (20. 4. 2016)

„Millennials give Obama a boost as his job rating rebounds“ *pewresearch.org*, (online). Dostupné z: <<http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/04/05/millennials-give-obama-a-boost-as-his-job-rating-rebounds/>> (15. 4. 2016 b)

Mynařík, Jindřich. 2009. „Havel: Pozor na přehnaná očekávání“ *lidovky.cz*, 5. 4. 2009 (online). Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/havel-pozor-na-prehnana-ocekavani-dlj-zpravy-domov.aspx?c=A090405_183454_ln_domov_ter> (26. 4. 2016)

„Mitt Romney“ *biography.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.biography.com/people/mitt-romney-241055>> (25. 3. 2016 a)

Moore, Antonio. 2015. „The State of our Imperfect Union: President Barack Obama’s Racial Legacy“ *huffingtonpost.com*, 9. 7. 2015 (online). Dostupné z: <http://www.huffingtonpost.com/antonio-moore/the-state-of-our-imperfec_1_b_7540060.html> (26. 4. 2016)

Möschel, Mathias. 2014. *Law, Lawyers and Race. Critical Race Theory from the United States to Europe* New York: Routledge

Obama, Barack. 2004. „2004 DemConvention Speeches: Barack Obama“ *youtube*, 22. 5. 2008 (video). Dostupné z: < https://www.youtube.com/watch?v=_fMNlofUw2I> (24. 4. 2016)

Obama, Barack. 2013. „Remarks by the President on Trayvon Martin“ *whitehouse.gov*, (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2013/07/19/remarks-president-trayvon-martin>> (26. 4. 2016)

„Obama launches presidential bid“ *news.bbc.co.uk*, (online). Dostupné z: <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/6349081.stm> > (19. 4. 2016)

„Obama: 'This is your victory'“ *edition.cnn.com*, (online). Dostupné z: <<http://edition.cnn.com/2008/POLITICS/11/04/election.president/index.html>> (19. 4. 2016 a)

„Outline of U.S. History“ *U.S. Department of State*, (online). Dostupné z: < http://photos.state.gov/libraries/amgov/30145/publications-english/history_outline.pdf> (25. 4. 2016)

Pedersen, Carl. 2009. *Obama's America*. Edinburgh: Edinburgh University Press

Phyllis. Jones Camara.2002. "Confronting Institutionalized Racism". *Phylon* 50 (1): 9–10. Dostupné z: <<http://www.jstor.org/>> (27. 4. 2016)

Pilgrim, David, Henry Louis, Gates Jr. 2015. *Understanding Jim Crow: Using Racist Memorabilia to Teach Tolerance and Promote Social Justice*. Oakland: PM Press

Pollard, Kelvin M., William P., O'Hare. 1999. „America's Racial and Ethnic Minorities“ *Population Bulletin* 54 (3). Dostupné z: <<http://www.prb.org/Source/54.3AmerRacialEthnicMinor.pdf?q=543-minoritiesMichael>> (26. 4. 2016)

„PLESSY V. FERGUSON“ *history.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.history.com/topics/black-history/plessy-v-ferguson>> (1. 3. 2016 b)

„President National Exit Poll“ *edition.cnn.com*, (online). Dostupné z: <<http://edition.cnn.com/ELECTION/2008/results/polls/#val=USP00p1>> (14. 4. 2016 b)

„President Barack Obama“ *whitehouse.gov*, (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/administration/president-obama>> (9. 3. 2016 a)

„President Obama on Freddie Gray's Death: "This is Not New, and We Shouldn't Pretend that It's New."“ *whitehouse.gov*, (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/blog/2015/04/28/president-obama-freddie-gray-s-death-not-new-and-we-shouldn-t-pretend-it-s-new>> (23. 4. 2016 i)

Race, Richard, Vini, Lander. 2014. *Advancing Race and Ethnicity in Education*. London: PALGRAVE MACMILLAN

„RANDALL L. KENNEDY“ *hls.harvard.edu*, (online). Dostupné z: <<http://hls.harvard.edu/faculty/directory/10470/Kennedy>> (19. 4. 2016)

Reagan, Ronald. 2011. *An American Life*. New York: Pocket Books

Remnick, David. 2011. *The Bridge: The Life and Rise of Barack Obama*. London: Vintage

„Ronald Reagan“ *whitehouse.gov*, (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/1600/presidents/ronaldreagan>> (23. 4. 2016 d)

„Ronald E. Hall, Ph.D.“ *diversitybestpractices.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.diversitybestpractices.com/person/ronald-e-hall-phd>> (21. 4. 2016)

„ROSA PARKS“ *history.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.history.com/topics/black-history/rosa-parks>> (2. 3. 2016 c)

Rysková, Světlana. 1988. Martin Luther King. Praha: Horizont

Sabato, Larry J. 2013. *The Kennedy Half-Century: The Presidency, Assassination, and Lasting Legacy of John F. Kennedy*. New York: Bloomsbury USA

Salajka, Milan. 1967. *Rasy a rasismus ve světě*. Praha: Lidová demokracie

Sweet, John Wood. 2007 *Bodies Politic. Negotiating Race in the American North, 1730-1830*. Pennsylvania: University of Pennsylvania Press

Samana Siddiqui. 2005. „A brief history of racism in the United States“. *soundvision.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.soundvision.com/article/a-brief-history-of-racism-in-the-united-states>> (26. 4. 2016)

„SCLC History“ *nationalsclc.org*, (online). Dostupné z: <<http://nationalsclc.org/about-us/history/>> (20. 3. 2016)

„SELMA TO MONTGOMERY MARCH“ *history.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.history.com/topics/black-history/selma-montgomery-march>> (26. 4. 2016 e)

Shear, Michael D. „Obama Begins Re-Election Facing New Political Challenges“ *thecaucus.blogs.nytimes.com*, 4. 4. 2011 (online). Dostupné z: <<http://thecaucus.blogs.nytimes.com/2011/04/04/obama-launches-re-election-facing-new-political-challenges/?hp>> (26. 4. 2016)

Shah, Anup 2010. „Racism“ *globalissues.org*, 8. 8. 2010 (online). Dostupné z: <<http://www.globalissues.org/article/165/racism>> (26. 4. 2016)

Schuessler, Jennifer. 2012. „Drug Policy as Race Policy: Best Seller Galvanizes the Debate“ *nytimes.com*, 6. 3. 2012 (online). Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2012/03/07/books/michelle-alexanders-new-jim-crow-raises-drug-law-debates.html?_r=1> (26. 4. 2016)

„Smart on Crime“ *justice.gov*, 2013 (online). Dostupné z: <<https://www.justice.gov/sites/default/files/ag/legacy/2013/08/12/smart-on-crime.pdf>> (29. 3. 2016)

Smith, Terry. 2012. *Barac Obama, Post-racialism, and The New Politics of Triangulation*. London: PALGRAVE MACMILLAN

Stolberg, Sheryl Gay, Jess Bidgood. 2015. „Baltimore Trial Leaves Unanswered Question: What Happenes to Freddie Gray“ *nytimes.com*, 14. 12. 2015 (online). Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2015/12/15/us/baltimore-freddie-gray-police-trial.html?_r=0> (26. 4. 2016)

Stein, Sam. 2012. „Obama On Trayvon Martin Case: ‘If I Had A Son, He’d Look Like Trayvon’“ *huffingtonpost.com*, 23. 3. 2012 (online). Dostupné z: <http://www.huffingtonpost.com/2012/03/23/obama-trayvon-martin_n_1375083.html> (26. 4. 2016)

„Stephen Balkaran“ *huffingtonpost.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.huffingtonpost.com/stephen-balkaran/>> (20. 4. 2016 b)

Sununu, John H. 2015. *The Quiet Man: The Indispensable Presidency of George H.W. Bush*. Northampton: Broadside Books

„Terry Smith“ *huffingtonpost.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.huffingtonpost.com/terrysmith2/>> (19. 4. 2016 b)

Tesler, Michael, David, O. Sears. „Is the Obama Presidency Post Racial? Evidence from his First Year in Office“ *mst.michaeltesler.com*, (online). Dostupné z: <http://mst.michaeltesler.com/uploads/sample_4.pdf> (26. 4. 2016)

Tindall, George Brown, David, Emory Shi. *America: a narrative history*. New York: W.W.Norton & Company

„The Declaration of Independence“ *heritage.org*, (online). Dostupné z: <<http://www.heritage.org/initiatives/first-principles/primary-sources/the-declaration-of-independence>> (1. 3. 2016)

„The Declaration of Independence, 1776“ *history.state.gov*, (online). Dostupné z: <<https://history.state.gov/milestones/1776-1783/declaration>> (1. 3. 2016)

„The Emancipation Proclamation“ *archives.gov*, (online). Dostupné z: <http://www.archives.gov/exhibits/featured_documents/emancipation_proclamation/transcript.html> (1. 3. 2016)

„The Constitution of the United States“ *archiv.gov*, (online). Dostupné z: <http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution_transcript.html> (27. 4. 2016 b)

„Thomas Jefferson“ *whitehouse.gov*, (online). Dostupné z: <<https://www.whitehouse.gov/1600/presidents/thomasjefferson>> (3. 3. 2016 c)

Urofsky, Melvin I. 2015. „Jim Crow law“ *britannica.com*, (online). Dostupné z: <<http://www.britannica.com/event/Jim-Crow-law>> (26. 4. 2016)

„Vast majority of blacks view the criminal justice system as unfair“ *pewresearch.org*, (online). Dostupné z: <<http://www.pewresearch.org/fact-tank/2014/08/12/vast-majority-of-blacks-view-the-criminal-justice-system-as-unfair/>> (10. 4. 2016 e)

„What is Critical Race Theory?“ *spacrs.wordpress.com*, (online). Dostupné z: <<https://spacrs.wordpress.com/what-is-critical-race-theory/>> (23. 2. 2016)

White, Shelley K., Jonathan M. White, Kathleen Odell Korgen. 2015. *Sociologists in action on inequalities : race, class, gender, and sexuality*. California: SAGE Publications

„Wealth inequality has widened along racial, ethnic lines since end of Great Recession“ *pewresearch.org*, (online). Dostupné z: < <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2014/12/12/racial-wealth-gaps-great-recession/>> (19. 4. 2016 a)

„W.E.B. Du Bois“ *biography.com*, (online). Dostupné z: < <http://www.biography.com/people/web-du-bois-9279924>> (22. 4. 2016 b)

„Welcome from Head of Department“ *warwick.ac.uk*, (online). Dostupné z: <<http://www2.warwick.ac.uk/fac/soc/sociology/about/johnsolomos>> (15. 2. 2016)

Wiencek , Henry. 2012. „The Dark Side of Thomas Jefferson“. *smithsonianmag.com*, (online). Dostupné z: < <http://www.smithsonianmag.com/history/the-dark-side-of-thomas-jefferson-35976004/?no-ist>> (26. 4. 2016)

„What Happened in Ferguson?“ *nytimes.com*, 10. 8. 2015 (online). Dostupné z: <<http://www.nytimes.com/interactive/2014/08/13/us/ferguson-missouri-town-under-siege-after-police-shooting.html>> (29. 3. 2016)

White, Ronald C. 2010. *A. Lincoln: A Biography*. New York: Random House

„Why this verdict? Five things that led to Zimmerman's acquittal“ *edition.cnn.com*, (online). Dostupné z: <<http://edition.cnn.com/2013/07/14/us/zimmerman-why-this-verdict/>> (10. 4. 2016 d)

Woods, Randall B. 2016. *Prisoners of Hope: Lyndon B. Johnson, the Great Society, and the Limits of Liberalism*. New York: Basic Books

